

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— "

Pe 3 luni . . . 7.— "

Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și împrejurimi
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/aINSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.Manuscrisele nu se in-
nanoiază

Renașterea gloriei romane.

Articol dedicat tinerimei române.

Paris, 10 Februarie st. n.

Ceeace a făcut întotdeauna, în cursul lung al secolelor, progresul și mărirea organizațiilor de stat și a națiunilor, a fost puterea și perseverența în a urmări o idee mare: *idealismul politic*.

Fiecare stat și fiecare națiune cari au știut să înscrie o pagină mai distinsă în istoria omenirii, au avut la baza acțiunii lor o idee, care a fost urmărită, din generațiune în generațiune, până la realizarea ei completă. Cu cât o națiune a pus mai multă *energie*, mai mult *devotament* și mai multă *perseverență* în lupta pentru triumful acelei idei, cu atât mai curând și cu atât mai strălucit a fost realizată acea idee. Fortuna arareori favorizează sau persecută pe câte un popor; de aceea s'a zis, cu adevăr, că fiecare națiune are soarta ce o merită.

Noi Românii avem să străbatem încă un drum greu și poate încă lung. Nimeni nu este în stare să ne prezică ora cea mare a întrupării idealului nostru mare și sfânt. Lupta devine din ce în ce mai grea. Tot mai mari devin sacrificiile ce ni se cer pe altarul ideii române, tot mai mult trebuie să renunțăm la binefacerile vieții materiale individuale spre a da întreg tributul nostru vieții *idealului național*!

Multă durere și mult sânge, multe iluziuni și speranțe și multe desiluziuni și resemnări ne-a costat viața acestui mare ideal. Dar el *trebuie să trăiască*, el, sfântul ideal, trebuie

să meargă înainte, mereu înainte, spre *victoria* finală, chiar cu rizicul de a ne prăpădi și ultimul dintre noi! Căci noi nu suntem decât materia, aluatul din care se dospește măreția și gloria românismului...

Noi putem să pierim, astăzi și mâine, cu o zi mai înainte sau cu o zi mai târziu, viața noastră este trecătoare, gloria noastră de indivizi muritori este efemeră, pe când poporul va trăi înainte, viața lui trebuie să fie *eternă*, gloria neamului trebuie să fie strălucitoare, ca să întunece toate gloriile rivalilor, prezenți și viitori! Să rupem o parte din gloria neperitoare a cetății noastre mame: Roma, și să păstrăm această bucată ca talismanul care ne va conduce la ținta sublimă a gloriei universale.

O națiune devine mare și dominatoare printre națiuni când cetățenii ei își cunosc bine datoria ce o au către patrie și când nu ezită a-și îndeplini acea datorie niciodată! Mare și puternic va fi statul ai cărui fii se duc cu plăcere la luptă, cărora gloria patriei le este mai cară decât viața lor proprie...

Progresul, buna stare și mărirea statului se va restrânge atunci în mod logic asupra cetățenilor și fiecare din ei, aducându-și aminte de sacrificiile ce le-a făcut și cărora patria le datorește avântul ei, va fi mândru și fericit că a pus și el o piatră la construcțiune.

Dacă vrem să găsim exemple de un asemenea patriotism sincer, bine înțeles, dacă dorim să admirăm idealismul nobil, strălucit, generator de mari fapte, al adevăratului amor de patrie, dacă vrem să vedem până unde poate merge devotamentul și eroismul a-

celora cari au creat state și națiuni mari, n'avem decât să deschidem cartea celei mai frumoase dintre istorii: a istoriei *Romei*.

Roma! o Roma! cetate eternă, cetate divină!.... Tu ești cetatea noastră mamă, tu ești leagănul ființei noastre, tu ești focarul cald și soarele strălucit al idealurilor noastre. Și tu ești cel mai ilustru exemplu al nobleței, al măreției, al gloriei. Divină Roma, din istoria ta plină de atâta *virtute*, așa de abundentă în exemple însuflețitoare, venim și noi depărtații și umilii dar adevărații tăi copii să învățăm care este calea datoriei și a virtuții!

Nu vreau să mai înșir acele nenumărate pilde de patriotism și de admirabil eroism ale Romei, pe cari cu toții le cunoaștem de pe băncile școlii. Ele sunt așa de frumoase încât întipăririndu-se profund în mintea și imaginațiunea noastră de copii sau adolescenți, ne însoțesc o viață întreagă...

Totuși vreau să evoc un caracteristic episod din istoria romană: este clasică paralela între Roma și Carthaginea, cele două cetăți cari, în trei lungi și sângeroase războaie, și-au disputat suveranitatea lumii.

Ceeace a făcut, din primul loc, superioritatea Romei față de Carthaginea era că *legiunile* romane erau compuse din *cetățeni*, pe când armatele carthagenenze erau formate de *mercenari*... Cetățenii romani luptau pentru cauza *patriei* lor, de care erau legați pentru eternitate. Căderea Romei ar fi însemnat sclăvia lor, iar gloria Romei era și gloria lor, căci ei erau cetățenii ei liberi, suveranii cetății suverane. Din contră: soldații mercenari ai Carthaginei feniciene luptau

Slușba românească.

E seara târziu și ploaia toamnei bate în liniștea de afară. Sluga popii a deslegat câinele din lanț și, după ce i-a aruncat brăușul de mămăligă, se aruncă în șopron și se lasă a lene în otava mirositoare. Dar de-odată câinele începe să hădăie; fugă la pâlânt, fugă la porțiță, și latră înăritat, cu adânci hârâieli din gât. „Este cineva la porțiță, dar cine dracu' să vie așa de târziu?” își zise sluga. Mai așteptă, dar câinele nu conțenea; de bună seamă cel ce aștepta afară avea treabă grabnică la popa.

Sluga se coborî încet pe scară.

— „Cine-i acolo?” întrebă de pe fuștelul cel din urmă.

În loc de ori ce răspuns câinele începu să latre și mai furios. „De bună seamă că-l chiamă pe popa la vr'un beteag. Știu că are drum, că-i un glod până la genunchi”. Sluga porni spre porțiță și abia putu să fugăre câinele. Se mira feciorul de îndărătnicia javrei pentru că numai față de străini, de cei îmbrăcați nemțește, era așa de dârz. Se gândea: Ce străin să ne pice în cap de noapte?...

Deschise porțița și zări o mohândeată.

— „Suntem noi” se auzi un glas puțin și plângător.

Cine?

— Trenchen a lui Hans-Surdu.

— Dumneata ești Trenchen? Vrei să vii înăuntru?

— Vrem, la porintele Dumneavastă.

— Păi, bine, puteai veni mai de vreme; de nu eram acasă și de deschideai porțița, te rimea câinele. Poftim!

Femeia abia distinctă de întunecul nopții, se ținea mereu de slugă. Leopăia cu cismele grele prin tină și se îngrozea la gândul că ar putea să se ivească de undeva câinele: tremura în tot trupul.

— Să nu-ți pese, zise cu milă sluga; te duc eu până în casă. Numai de nu s'ar fi culcat părintele.

— Asta ar fi rău, șopti femeia sguindu-se. Hans al meu e beteag tot mai rău.

Sluga știa că Hans-Surdu bolea de vr'un an, știa că-i cel mai sărac dintre Sașii din sat.

— Dacă se va fi culcat îl trezesc eu, n'avea grije, zise el.

În clipa aceea ușa casei se deschise. Insuși popa se arătă în prag, bărbos și bătrân, ca un apostol. În odaie era lumină.

— Pe cine-mi aduci Visaloane, întrebă el din ușe. Frăua, în rochia și năframa ei, nu se distingea din noapte.

— E jupâneasa Trenchen, a lui Hans-Surdu.

— Bine mă Visaloane, dar să nu te culci până va sta la mine. S'o duci până la porțiță. Ori, dacă ți-e somn, leagă câinele.

— Nu-i nimic, părinte, o să-mi fac o țigară.

Bătrânul cunoștea de mult pe Trenchen, frăua. Până acu-s vre-o zece ani venia adeseori la biserica românească, aducea prescuri, se în-

china la daruri. Dar de vre-o zece ani veni popă nou săsesc, om tânăr, învățat lucru mare, terminase universitatea prin Germania. El oprî Sașilor orice contact în cele sfinte, cu Românii. De atunci nu și-a mai pus sas piciorul în biserica românească. Asta nu însemna, însă, nici pe departe că contactul în cele sfinte cu Românii ar fi încetat. Veniau și Sași, dar mai ales jupâneșele lor, la popa cel bătrân acasă, veniau pe furis să nu știe unul de celalalt, veniau după ce se însera bine. Le trebuia un sfat, o mângâiere sufletească, pe care, se vede treaba, popa săsesc cel tânăr nu putea s'o dea, cu toată învățătura lui. Veneau, mai ales, pentru vr'o molitvă, pentru vr'o slujbă de deslegare de blăstăm, pe cari popa cel săsesc nici nu le știa, nici nu avea darul să le cetească cu folos. De asta erau convinși toți Sașii din sat.

Totuși, de zece ani încoace, cutezau tot mai puțini să vie pentru vr'un ajutor sufleteș la popa cel românesc. Pe cari îi prindea popa cel nou îi pedepsia fără nici o cruțare, ba înfrunța și pe popa nost, amenințându-l că-l părește la cei mai mari.

Bătrânul se mulțămia să-i răspundă: „Eu nu-i chem; ei vin. Dacă vin la mine, nu-i pot scoate din casă. Datoria noastră e să ne rugăm pentru toată lumea, chiar și pentru păgâni”.

El nu fu, deci, mirat că Trenchen a lui Hans-Surdu vine seara târziu. Frăua, uscată și pierită în rochia ei veche și ștearsă, se aplecă și sărută mâna bătrânului.

fiindcă erau plătiți de opulentul oraș african. Această primă paralelă ilustrează în deajuns.

Aurul abimda în metropola coruptă a comerțului fenician... Roma, din contră, era săracă, săracă și sobră. Carthaginea a făcut războaiele punice cu aurul său, cu opulența sa, Roma le-a făcut cu virtutea sa, cu calitățile nobile ale fiilor ei, cu idealismul său politic!... Aurul și ori și cari alte tezaure din lume se epuizează, se termină la urma urmelor, dar virtutea, energia, perseverența, puterea infinit de mare a ideii, nu se epuizează niciodată. Romanii erau ambițioși prin orgoliu național, prin sângele lor nobil, ei voiau să comande, să domnească. Carthaginiensii erau ambițioși prin avariație, ei voiau să câștige, să se înavuțească... Romanii erau soldați și administratori, Carthaginiensii erau negustori, — iată întreg secretul cuceririi romane, iată de ce marii noștri străbuni au mers din victorie în victorie și au devenit, la sfârșitul Republicii, suveranii întregii lumi cunoscute în antichitate! Și iată exemplul ce trebuie să-l urmeze națiunea noastră, care poartă un nume așa de mare și glorios!

Idealismul politic i-a dus pe Romani așa de departe.

Când el a dispărut cedând locul desfătărilor vane trupesti și spiritului epicurean, a perit și Roma, cetatea regină care cu legiunile sale făcea să tremure universul... Putem găsi oare un exemplu mai puternic, mai impresionant, care să ne inspire la fapte mari?...

Noi Românii, cari ne considerăm fiii Romei și de cari Roma de azi cu plăcere își aduce aminte, avem o succesiune mare: succesiunea Romei. Nobilă și grea moștenire. Să ne arătăm demni de ea.

Nici un popor n'a fost așa de mare, așa de sublim, ca fiii lui Romulus!... Dacă n'am avea în arterele noastre decât o infimă picătură din acel nobil sânge roman, ea ar fi totuși suficientă spre a ne simți suverani și spre a ne putea mândri cu ea... Căci n'a existat sânge mai nobil ca acesta!

A ști să lupți și să suferi pentru patria ta și pentru splendoarea soartei ei, iată în

ceeace trebuie să se rezume datorile ce le avem față de ideea latinității. Această virtute a ridicat Roma la acele înălțimi olympiene, la cari ne vom putea înălța și noi dacă vom urma exemplul măreț al cetății noastre mame și tradițiunea rassei latine: eroismul.

Să nu ne batem joc de idealistii politici pe cari îi avem! Ei sunt apostolii mării noastre de mâine. Să știm să răbdăm în tăcere când nu putem să ne revoltăm și să știm să dăm bine la cap dușmanilor națiunii: Adversus hostem aeterna auctoritas esto! Și, ca încheiere, să nu uităm deviza sublimă a acelor cari au dominat lumea și al căror sânge curge prin brațele noastre de legionari ai latinității din Orient:

Salus rei publicae suprema lex esto.

Vom fi atunci demni de succesiunea cetății regine.

Mircea R. Șirianu.

Reforme mari în România.

Colegiul unic și exproprierea.

— Corespondență specială. —

București, 9 Februarie.

Partidul liberal a venit la guvern în baza unui program de reforme mari a căror importanță, din mai multe puncte de vedere, a determinat discuții inflăcărâte între partizanii și adversarii lor. Programul guvernului liberal cuprinde în primul rând *colegiul unic* — al tuturor știutorilor de carte (neștiutorii de carte votând indirect în același colegiu), deci cu reprezentarea minorităților, și *exproprierea*, adică statul să aibă dreptul de expropriere în anumite condițiuni, cu dreaptă despăgubire — pentru creșterea proprietății țărănești sau după program „înlesnind o repartitie a proprietății funciare mai conformă cu interesul general”.

Pentru realizarea acestor două reforme atât de importante se cere revizuirea constituției, alegându-se o constituantă imediat după începerea viitorului an bugetar.

Pe de altă parte, partidul conservator retras dela guvern încărcat de gloria campaniei din 1913 și-a rezultatelor ei strălucite, a enunțat un program care cuprinde: 1. *garantarea proprietății* și numai *transformarea ei*. Proprietatea trebuie să rămână garantată de constituție ca și până azi, iar transformarea ei trebuie ajutată de stat, în primul rând.

2. Dobândirea pământurilor instituțiilor de binefacere și persoanelor morale să fie grăbită prin impunerea unei sancțiuni care-să o facă efectivă; cumpărarea cu drept de preferință, a proprietății de vânzare și transmiterea ei la clasa țărănească, și înfăptuirea loturilor țărănești constituite voluntar, trebuie să fie operate de un organism de stat. Acest organism va trebui să pregătească și să ușureze colonizarea internă și să creeze un credit fonciar pentru pământul țărănesc. 3. Numeroși mari proprietari vor să înlesnească imediat înlesnirea proprietății țărănilor. Toți marii proprietari sunt sfătuiți să facă aceasta. 4. Dacă toate înlesnirile propuse nu ar ajunge la rezultatul dorit, se vor propune măsurile devenite necesare împreună cu sancțiunea lor.

5. Garantarea indivizibilității lotului țărănesc și mărirea lui peste 5 hectare, creându-se astfel o clasă puternică de țărani proprietari.

6. Actualul sistem electoral nu a împledit propășirea țării, deci schimbarea lui nu e cerută de vre-o necesitate a momentului.

Vedem că între principalele puncte din aceste două programe este o mare apropiere dar există și o mare deosebire. Apropierea dintre ele constă în identitatea dorinței de a se da pământ celor 6 milioane de țărani cari nu au de ajuns, și câteva sute de mii nu au deloc. Iar deosebirea, profunda deosebire dintre ele, rezidă în mijloacele propuse pentru realizarea acestei mari reforme.

Liberalii vor să întrebuinteze exproprierea „unde, cum și când va fi nevoie”, iar conservatorii vor să dea mai întâi țărănilor cele 800.000 de hectare disponibile: bunuri de mână moartă, moși ale statului și moși cumpărate de Casa Rurală. Apoi cele vre-o 200.000 de hectare din cadrulater cari revin statului; și mai înainte ca această întindere de un milion hectare să poată fi parcelată, să se dobândească prin desecare 300.000 de hectare în regiunea inundaabilă a Dunării.

„Prin răscumpărarea datoriei ipotecare, făcută cu voia bună a proprietarului ipotecat, cu toate înlesnirile și foloasele pentru dânsul, ca să scape de partea fictivă a proprietății sale și, presupunând că numai jumătate din proprietari ar vrea să se folosească de avantajile ce li se vor oferi, se pot avea 250.000 hectare. În fine mai este stocul imens de moși ce sunt de vânzare. Se vând anual pământuri rurale de peste 100.000 de hectare, să le cumpere statul. Să se facă această imensă operațiune. Și dacă nu se va putea dobândi pământul necesar țărănilor, proprietarii mari se obligă să vândă de bună voie.

„Cu reducerea și cu suprimarea mării proprietăți va scădea producțiunea țării, prosperi-

— Tot rău, Trenchen, tot rău?
— Tot, porintele nosti răspunse frâua și începu să plângă.
— Și vrei să-i mai cetesc vr'o rugăciune?
— Nu, răspunse femeea, ne rugăm, io și Hans să-i faci slujba cea lungă.
— Care slujbă?
— Aia cu cinci popi.
— Adecă cu șapte, Trenchen. Maslu, vrei să zici.
— No che ie, Maslu. Am gândit să i-l facem. Bătrânul nu păru vesel de rugarea asta; stătu un restimp pe gânduri, apoi zise:
— Cam greu lucru, Trenchen. Maslul trebuie să-l facem ziua nu noaptea. Nu putem să ținem pe noapte preoții din șapte sate. Apoi e și scump. Popa și zlotu! Nu putem aștepta să vie omul din sat străin pentru o bănicuță. Șapte zloti is bani mulți pentru tine, Trenchen.
— Cinci zloti am. Nu se poate numai cu cinci popi?
— Se poate, se poate și cu cinci. Dar să-mi spui ce va zice popa d-voastră? Căci, încă odată, maslul trebuie să-l facem ziua.
— No ie, che ne-am gândit!
— Și ce va zice?
— Ce va vré. Io și Hans ne-am hotărât să-l facem, zică el popa nost ce va vre. Că dumilui s'asa nu-i pasă de noi.
— Cum nu-i pasă?
Jupâneasa, trecută și sbârcită, începu să plângă.

— Noi suntem popor dintre hele mai serace, și nu-i pasă de noi. Am fost și m-am rugat de dumealui să-l ducă la Krankhaus pe cheituala bisericii. N'o vrut. Nici n'o stat de vorbă cu mine. Dar pe bogatele le duce pe cheituala bisericii.

După un restimp de tăcere bătrânul zise:
— S'ar putea ca, murind Hans, să nu-l îngroape.

— Treaba lui!
— S'ar putea să nu vă mai suferă în biserică.

— Treaba lui!
— S'ar putea să vă pedepsească în bani.
— Nu plătim!
— Păi bine, Jupâneasă Trenchen, atunci se vede că dumeata nu mai ții la biserică să-sească?

— Di ce să ții? Noi avem noroc că ne mai rugăm și la Maica Precista, a'tfel cu legea nost, rău ne-ar merge. Și dacă mai ești și sărac și n'ai copchii, totii îți dă cu picioru! Io am grăit cu Hans: noi trecem la legea rumânească.

Bătrânul tăcu din nou. Se gândi: n'ar fi nici o norocire pentru biserică lui trecerea asta, din potrivă, l-ar învrăbi numai cu Sașii, cari erau în majoritate și erau mai bogati. Și el numai aceasta n'ar fi dorit-o chiar acum, când Sașii păreau aplicați să le voteze un ajutor dela comună pentru salariul dascălului.

— Dumneavoastră sunteți hotărâți să faceți maslu?

— No ie!
— Și cât mai curând.
— No ie, mâne dacă se poate.
— Mâne nu se poate. Mâne abia putem da de știre la cei patru popi. Dar poimâne.

— Bine, porinte.
— Bine, numai cât până poimâne nu puteți trece dela Sași la noi. Pentru asta se cere mai mult de două săptămâni. Puteți aștepta atât cu maslu?

Jupâneasa îl privi îngrozită.
— Nu, porinte. Să vedeți ce chinuri! Nu mai poate săracu Hans.

— Așa dar de trecere nu poate fi vorba. E adevărat, însă, că noi nu putem face slujba pe față, dacă nu ne îngăduie popa d-voastră. Ne poate pârî și ajungem pedepsiți. Nu te neliniști, însă; voiu vorbi eu cu popa d-voastră, și poimâne facem maslu cu cinci popi.

— Bine, porinte, cinci florinți avem.

În ziua următoare popa cel bătrân cercă în zadar să-l convingă pe al Sașilor că-i bine să-i facă maslu lui Hans. Doctorul în teologie începu să-i argumenteze popii că maslul nu-i taină, nu-i lăsată de domnul Hristos, că el, căpetenia sufletească a Sașilor din parohia asta, mai poate lăsa pe popii românești să-și bată joc, prin scorniturile lor, de-un creștin de-al lui.

Bătrânul l-a tot ascultat. Dela o vreme, însă, n'a mai putut suferi batjocurile ce-i aruncau la

lataa statului, înfiorarea generală. Când țărani vor avea totți câte 5 hectare și proprietatea mare va fi clopărtită, ei vor emigra ca Bulgarii cari n'au cu ce trăi, negăsind de lucru la ei, din cauza locului, intemperiiilor etc. Marea proprietate este elementul de compensație indispensabil țărânilor, și tot ea este o garanție a patriei și naționalității.

— Decl: pământ, dar și progres agricol; pământ, în loturi mai mari și mai ales celor harnici; pământ, fără expropriere inutilă. (Dintr'o scrisoare a dlui N. Filipescu. Epoca No. 337 din 1913.)

Prin urmare, între partidul liberal, la guvern, și partidul conservator, în opoziție, a început o luptă mare pe chestiuni a căror importanță nu e de nimeni discutată. Cea dintâi fază a acestei lupte va trece cu alegerile generale, urmând ca în constituanta și apoi în al doilea parlament liberal, fruntașii celor două partide istorice să-și încruciseze armele pentru cele mai mari principii politice ale lor. Vor fi debateri lungi și serioase, cari ne vor aminti pe cele ale Divanului Ad-hoc, și de rezultatul lor depind interesele cele mai vitale ale țărânilor, ale țării întregi. Triumful unora sau altora va avea însă o egală însemnătate cu sentimentele și ideile ce vor exprima și acestea în primul rând, și va mări cu atât mai mult gloria, cu cât vor fi mai puternic și mai frumos sustinute.

Triumful va fi desigur al guvernului, afară numai dacă nu s'o transforma cu desăvârșire într'o noapte, țara românească. Și în cazul dintâi, fața României va fi alta în câțiva ani, iar votul universal va aduce poporului două mari, două supreme posibilități: 1. aceea de a progresa uimitor; 2. aceea de a deveni și mai servil, și mai înșelat, în cel mai bun caz, de-a sta pe loc. Dar aproape totul va putea depinde de el și aceasta e mult.

Guvernul acesta va mai avea pe lângă acest mare triumf și altele. D. Duca, ministrul Instrucției va crea 10—15 mii de învățători și va clădi mii de școli la sate, iar d. I. Brătianu, ministrul de război, va spori și întări armata.

Partidul conservator are deocamdată gloria lui 1913 și desigur viitorul îl mai rezervă și alte glorii.

N. Russu Ardeleanu.

Intâmpinare.

Domnul Dr. Iuliu Maniu ne roagă să constatăm, că toate informațiile publicate de ziarul „Az Est”, reproduse și de noi, sunt pure invenții și născociri răutăcioase, debitate anume pentru desorientarea publicului mare.

Observăm din partea noastră că e vorba de niște declarații fabricate în redacția numitului ziar și reproduse de noi în numărul de Marti al „Românului”, săptămâna asta, cu următorul

românești popa Sașilor, s'a albit bătrânul la față, — de felul lui era roșu ca focu — și a zis:

— Rău destul că d-voastră cu legea cea învățată ce o aveți nu puteți mulțami lipsele mîlești ale credincioșilor. Eu sunt popă, și așa trebuie să ascult pe ori cine mă roagă de un ajutor, fie și păgân. Și voi face maslul.

— Cum, vei cuteza să te amesteci în drepturile mele?

— Voiam să încunjur un lucru care va fi neapărat și pentru mine, și pentru dumeata, și pentru sat. Voiam să opresc o trecere.

— Ce trecere? întrebă doctorul tresărind.

— Trenchen și Hans sunt hotărâți să treacă la legea noastră. Mi-a spus ea, și am fost la bolnav acasă, și mi-a mărturisit și el. Dacă nu-i pot da maslul vor trece întâi la noi. Dar eu imi închipui ce lucru dureros ar fi asta pentru dumneata, care ai venit în sat cu atâta învățătură.

Ceeace-i spuse popa era un lucru atât de neobicit, încât păstorul îl început nici nu-l crezu. Dar se convinse îndată că bătrânul ăsta, venerabil ca un apostol, nu poate minți. El se gândi cu groază de-i cu puțință să slăbească singura putere a Sașilor: disciplina. Să slăbească așa de tare încât cineva să fie hotărât a-și părăsi chiar legea? Se uită din nou la bătrân și — nu se mai împotrivi.

scurt comentariu: „Publicăm aceste destălnuri apocrife cu rezerva cuvenită. Membrii comitetului păstrează cea mai strictă discreție, dar în curând vom cunoaște adevărul”.

Reproducerea o făceam în cadrele articolului nostru de reportaj: *In așteptarea „pactului”*, unde se spunea între altele, la adresa presei maghiare că vedește numai „capriciile cutărui Ildănaș” — și unde mai repetam ceea ce am spus în zeci de articole, că „noi Românii ne-am încredințat de arta în mâinile bărbaților noștri luminați...” Dar care dintre cetitori nu cunoaște atitudinea ziarului nostru în întreg decursul tratative-or? Dacă am reprodus pas de pas minciunile tendențioase ale presei maghiare, am făcut-o pentru a le desminti, dar și pentru a ilustra cititorilor noștri împrejurările atât de dușmănoase, în cari reprezentanții noștri trebuie să-și facă datoria de interpreți ai adevărilor noastre. Partea covârșitoare a cetitorilor noștri nu știe ungurește și nu poate să urmărească atitudinea ziarelor ungurești. Noi a trebuit să cedăm multelor și legitimele insistențe ale cetitorilor și să-i orientăm și asupra celor ce se întâmplă în tabăra contrară, pentru că — după cum bine spune d. Bogdan-Duică, într'un articol recent și foarte românesc — „popoarele nu pot admite să fie lipsite de toate datele necesare orientării lor”.

Dar cine dintre Români ar putea să aibă și cea mai mică nedumerire în ce privește atitudinea unor bărbați de talia dlui Mihali, Maniu și Branște?

Și apoi să nu se uite că tocmai în urma perfectei „discreționii” ce observă membrii comitetului nostru național asupra tratativilor, situația redacțiilor românești e mai mult decât grea.

Monarhul Austro-Ungariei a împiedecat intrarea Românilor în capitala Bulgariei? Față de informațiunea ziarului „Vecerna Posta” spunând că monarhul Francisc Iosif ar fi împiedecat intrarea Românilor în Sofia în urma unei intervenții pe lângă suveranul României, „Wiener Allgemeine Zeitung” constată că numai din libera deciziune a regelui Carol nu s'a permis ocuparea Sofiei de către trupele române pentru că suveranul României, în înalta Sa înțelepciune politică a voit să evite Bulgariei o astfel de umilire.

CE E ÎN SUFLETUL AROMANILOR. Scrie cineva:

„Vă scriu din București, căci am părăsit Macedonia ca să nu mă mai întorc. Și de ce așa fi rămas acolo, unde Grecii ne prohodesc limba și obiceiurile, ne insultă, ne bat, ne otrăvesc, ne spânzură! Destul am răbdat, destule am suferit. Deși adevărul este amar, dar trebuie rostit: s'a sfârșit pentru noi, Aromânii, cu biata Macedonia. Pe cât mi se pare, ea a ieșit din cadrul preocupărilor naționale și internaționale. S'a sfârșit idealul nostru, ne-am pierdut și noi, ne-au înghițit străinii...”

— „Eu să nu știu nimic însă de tot lucru” zise el la despărțire. Și, în ziua următoare, cei patru popi străini sosiră, înglodați de tină, în sat. Pentru un zlot făcură drumuri dela un ceas până la trei, pe drumuri desfundate. Nebun ar fi cine ar crede că numai pentru zlotu acela și-au luat atâta osteneală. Erau toți popi bătrâni, cu convingeri și popa din sat; ei simțeau că trebuie să alerge unde-i oheamă năcazul creștinului.

Și, în vreme ce doctorul în teologie, păstorul, se închisese în biblioteca lui, într'o splendidă izolare, cetind din Kant, cei cinci popi românești, plini de tină cântau maslul în casa lui Hans-Surdu, Plângea, la cântările și rugăciunile nemai auzite încă, și Hans și Trenchen, și șapte frăue vecine ce se strecurară în casa bolnavului. Și Hans plângea așa de tare, emoția lui era așa de adâncă, încât, la sfârșit, când trebui să zică după preoți: „Binecuvântați cinci părinți și mă iertați pe mine păcătosul” nu înțelese bine cuvintele și le spuse așa:

„Binecuvântați cinci florinți și mă iertați pe mine petecosul”.

Dar Dumnezeu îi primi cuvintele și așa, și încă în seara acelei zile îi luă sufletul.

I. Agârbiceanu.

„Apărarea Ardealului”. Comisia municipală a comitatului Treiscaune nu s'a mulțumit numai cu primirea entuziastă a manifestului lansat de EMKE, ci încearcă să-l traducă în fapte. În ședința de Marti, ținută sub prezidenția comitetului Szentkereszthy, a luat hotărârea să trimită o comisiune compusă din șase membri, cu scopul să cerceteze cari sunt părțile cele mai „periclitare” de naționalități în Ardeal și, în urma experiențelor, să alcătuiască un program de activitate. Totodată somează autoritățile comunale din comitat să compună grabnic lista moșilor săcuiești, cari ar fi intabulate la vre-o bancă românească, probabil, spre a fi salvate de cu vreme, înainte de a câștiga „privilegiul” valahii.

Dacă Ardealul e în pericol, atunci, de sigur, noi suntem îndreptățiți a ne lua poziție de apărare.

Deși de prezent zierele maghiare se ocupă mai mult de afacerea cu tripoul din Margitsziget, unde sunt amestecați cei mai de seamă bărbați de stat ai Ungariei și întreaga presă budapestană — totuși mai iau câte o notiță și despre noi. Nu ca și când ar fi chestia românească mai importantă ca afacerea cu tripoul din Budapesta, dar totuși e... la ordinea zilei. Astfel „Pesti Hirlap” ne mai aduce știrea, că și „Asociația Culturală” a comitatului Zemplén a primit apele societății EMKE. Mai ales după ce prim secretarul a ținut un lung discurs patriotic, în care a arătat că dela revoluția lui Horia începea niciodată nu s'au pus Români mai bine pe lucru, ca astăzi, să submineze statul unitar. — Negreșit, patrioții prezenți s'au emoționat și, ca de obicei, au redactat și un protest către guvern.

Desmintirea interviewului generalului Coandă. Ni se amintă din Viena: Mai multe ziare vieneze reproduc pretenșile declarațiunii făcute de generalul Coandă ziarului „A Nap”.

„Extrablatt” și „Deutsches Volksblatt” le declară apocrife, iar „Neues Wiener Tageblatt” face următorul comentariu:

„Înregistrăm aceste declarații cu toată rezerva, lăsând răspunderea veracității lor ziarului unguresc și reporterului acestuia. Într'adevăr e neobișnuit ca un general cu situație specială la curtea regală să se exprime astfel. Declarațiile generalului stau în strictă contradicție cu declarațiunile făcute în ultimul timp de regele Carol și sunt atât de grave încât este peste puțință a se crede în veracitatea lor”.

Iar din București ni se comunică:

Mercuri înainte de amiază un ziarist prezentându-se dlui general de divizie adiutant Coandă, inspectorul general al artileriei din ministerul de război l-a rugat să binevoiască a-i arăta ce este cu interviewul publicat de unele ziare din București după ziarul „A Nap”.

Cu amabilitatea-i cunoscută d-sa a afirmat ziaristului următoarele:

Sunt cu totul străin atât în ce privește persoana dlui Korody Béla, cât și asupra conținutului.

Nu am acordat nici odată interviewuri și nici nu voi acorda cât timp voi fi în armată, deoarece, d-sa a adăugat, eu mă ocup numai de chestiunile privitoare armatei.

De asemenea d. general Coandă a mai spus că este străin de toate chestiunile din pretinsul interview.

Termânând d. general Coandă a autorizat pe ziarist să mai adauge că d-sa nu face nici politică externă, nici internă, precum și nici un fel de pronosticuri.

„Hongrois et Roumains.” Sub acest titlu „Journal des Débats” din Paris publică un lung prim articol, în care se ocupă de tratativele româno-maghiare.

Autorul articolului accentuează interesul cercurilor politice austro-ungare față de aceste tratative; pomenește interview-ul contelui Czernin, ministrul Austro-Ungariei la București, precum și șgomotul ce au făcut declarațiile acestuia în Ungaria — și aminteste pe scurt împrejurările numirii acestui diplomat la București împotriva voinței Ungurilor; apoi se ocupă de declarațiile d-ilor Take Ionescu și N. Filipescu în privința aceluiaș tratative.

În esență ziarul parizian ține să accentueze importanța României ca pricinuitoare a tratativelor de astăzi și crede că **guvernul ungar n'are intenții sincere de împăcare.**

„În tratativele cu transilvănenii, contele Tisza — spune ziarul parizian — nu caută nici-decum încheierea unei împăcări temeinice. El încearcă numai să aducă la tăcere revendicările supușilor români prin cumpărarea bună-voinței conducătorilor lor. El nu propune nici reforme, nici concesii politice; ci oferă numai locuri și scaune. Logic în metodele sale de guvernământ, contele Tisza caută să împartă și să provoace desunire. Poate că a reușit să seducă pe câțiva dintre fruntașii români, dar s'a izbit de rezistența unei părți din clerul înalt.”

Că aceasta este tendința guvernului ungar, ziarul francez dă ca dovadă și faptul că prin noua repartitie a circumscriptiilor electorale, numărul mandatelor transilvănene este redus dela 75 la 64, în timp ce pentru toată Ungaria el este ridicat dela 413 la 435.

Spre o viață nouă în Bucovina.

Chestii culturale. — Chestia studentească. — Situația politică.

— Două corespondențe. —

Cernăuți, 10 Februarie.

Mișcarea culturală românească în schimb pare că va deveni mai intensivă. La orașe se anunță cicluri de conferințe: în Cernăuți cu unii dintre profesorii și literații însemnați de peste hotare și în cadre mai modeste și în toate celelalte orașe de provincie. Pentru popor încă e vorba să se înființeze o foaie, care să izgonească din sate buruiana politicianismului și foile care o propagă. Sunt toate aceste semne că intelectualii noștri încep a se înviora și a pasi mai cu energie pe-o cale nouă. În chestia scoaterii utracivismului din școlile secundare încă avem de înregistrat un pas înainte. Gimnaziul de stat din Câmpulung va fi astfel românesc, sporindu-se orele de limba germană la 4 pe săptămână. Cerțul profesorilor români merită să fie felicitat cu toată căldura pentru această cea dintâi izbândă a sa. La acest loc putem pune și o întrebare domnului director al gimnaziului din Suceava: dacă gimnaziul din Suceava, e fondat numai pentru Români, din averi românești și dacă nu mai e loc în actualul edificiu, așa că trebuie luate cu chirie clase prin case private, neaptea pentru a funcționa ca localuri de școală, de ce mai primește și elevi străini în gimnaziu? Dsa are dreptul să refuze primirea elevilor străini — începând chiar cu anul școlar 1914—1915, fiindcă nu mai e loc și clasele sunt suprapopulate. Străinii dacă le trebuie școală n'au decât să și-o facă pe spesele lor, dar gimnaziul gr. or. românesc din Suceava trebuie să fie al nostru, numai al nostru. Iar dacă actualul director n'are energia necesară pentru a se opune unor presiuni ale guvernului, atunci n'are decât să plece.

În timpul din urmă se agit la noi acum și chestia unei universități românești, care ar fi să se ceară împreună cu studenții din Cluj, Budapesta și Viena pentru cele patru milioane de Români ai Austro-Ungariei. S'ar putea face începutul cu crearea unei facultăți de litere și științe, celelalte facultăți, dreptul și medicina, având să urmeze. Avem la toate universitățile Austro-Ungariei aproape 1500 de studenți români, și pentru acestia nu suntem în drept a cere o universitate românească? Afară de aceea trebuie să considerăm că ea, aflându-se într'un centru românesc, care n'ar putea fi decât în Ardeal, ar atrage și mai mulți ascultători și ar deveni un centru de știință și cultură românească care ar fi o adevărată binefacere pentru Români de sub sceptrul Habsburgilor. Chestia aceasta, chiar și dacă n'ar avea o urmare practică imediată, ne-ar aduce însă alte foloase nepretuite. I-ar învăța pe studenți să-și disciplineze astfel sufletul ca entuziasmul să le dureze vreme mai lungă și să susțină și o luptă mai grea și afară de aceea ne-ar apropia mai mult de studențimea românească din Cluj și Budapesta, pe urma căreia am câștiga multe îndemnuri nouă. Studențimea bucovineană va trimite probabil în curând o adresă în acest sens studențimei române din Cluj, Budapesta și Viena. Vom cânta să răspundim și să întemeiem această idee prin ori ce mijloace și dacă

lupta va fi și cam lungă poate, în fine totuș vom birui.

Cu privire la studențimea noastră încă putem însemna unele indicații îmbucurătoare. Domnii profesori universitari Dr. I. I. Nistor și Dr. S. Pașcariu, îngrijorați de unele semne de discorupere și corupție care s'au arătat în rândurile studențimei l-au chemat la o adunare pe toți studenții, invitându-i să-și revizuiască conștiința, de n'a sosit timpul ca studențimea să se desbale de unele păcate vechi pentru a apuca pe-o cale nouă și înfățișându-le și un program de acțiune, a cărui supremă țintă este: **independența morală și materială** a studențimei.

Situația materială precară i-a făcut într'adevăr pe unii studenți mai puțin rezistenți, față de chemările pline de făgăduinți ale unor oameni puțini scrupuloși, să-și jertfească însufletirea curată a tinereții pentru „pânea” ce li se arunca: astfel și pentru mai târziu ținta vieții nu devenea binele și adevărul, ci cariera și dorința de a parveni. Unii dintre acești tineri s'au înecat în glodul politicianismului, alții se susțin la suprafață și fac carieră, dar nici unul nu poate reprezenta o forță morală superioară în lupta ce-o ducem pentru cauza mare a neamului. Acestui rău conducătorii firești ai tinereții voiesc să-i prevină prin crearea unui alumeu românesc și prin îndreptarea acțiunilor studențești în altă parte decât cea a politicii militante de partid. Chestia întâia, materială, i-a întrunit pe toți studenții, chestia a doua numai pe unii, cari până acum s'au susținut independenți întru așteptarea nouilor îndrumări. Sunt puține puncte asupra cărora li s'a atras atenția studenților, dar cu atât mai însemnate. Înainte de toate cultivarea lor, prin ei înșiși, deci disciplina sufletească pentru luptele viitoare ale vieții. Aceasta e ținta principală, — căci noi n'avem nevoie numai de însufletirea în *massă* a studențimei, ci de puterea de muncă și de însufletire a fiecăruia în parte; și aceasta se poate câștiga numai printr'o continuă muncă a cărei direcție nu e îndreptată în afară, ci **înăuntrul** sufletului nostru. Cunoașterea pământului românesc și a istoriei sale din toate punctele de vedere, prin aranjarea de excursii și conferințe, ar fi al doilea punct. Nu mai puțin însemnată e **educația fizică** prin exerciții de gimnastică și sport. Nu mai trebuie să repetăm aici vorba romană: „Mens sana in corpore sano”, care tocmai fiindcă cuprinde un adevăr etern ne pare atât de banală, doară nu-l numără degeaba Nemții pe bătrânul Jahn al lor printre întemeietorii imperiului german. Prin astfel de exerciții va crește în noi și spiritul de disciplină și de corp, sportul fiind afară de aceea și un element social de primul ordin. Ținta acestei acțiuni de bună seamă că nu e ca studenții să formeze un partid politic, ci e ca studenții de azi printr'o educație sufletească și fizică corespunzătoare, mâine, când vor fi în plină vigoare bărbătească, să facă imposibilă ori ce politică dăunătoare intereselor neamului, cum se face azi în Bucovina. Din acest punct de vedere politicienii noștri au deci cuvânt să fie îngrijorați. Studenții cari preferă să meargă mai departe pe calea de până acum n'au decât s'o facă, uscături și putregai se află în fiecare codru de stejari, bine că rădăcinile sunt sănătoase!

Acțiunea aceasta în viitor poate avea deci și urmări asupra mersului politicii noastre în Bucovina. Și o primenire a acesteia o așteaptă toată lumea. Pornind dela afirmarea ideii naționale românești ori unde, ori când și până la ultimele consecințe, noua mișcare va avea deviza: **muncă și credință**. Munca e binefăcătoare ori când, dar cu atât mai mult când e stăpânită de credința adâncă că nu e numai pentru tine însuși, ci întru întemeierea și înflorirea întregului neam. Acest crez trebuie să-și stăpânească pe toți. Ne trebuie oameni cari să muncească cu entuziasm, căci însufletirea aceea în *massă* de pe la adunări nu face două parale, cel puțin la noi sub împrejurările de acum. Și munca aceasta trebuie să se împartă în atâtea direcții, încât generații întregi vor afla un bogat teren de activitate.

Bărbații cari au primit să „vestească cuvântul” în toate părțile, biruind corupția și ignoranța, și-au luat un angajament moral față de întregul neam și trebuie să meargă acuma până la capăt. Lupta să nu-i sperie — de când e lumea o idee nouă nu s'a impus fără lupte — dar la capătul ori cărei lupte te așteaptă biruința, cea mai luminoasă răsplătă pentru o viață petrecută în zbucium și zăngănit de arme.

Corespondent.

Scrisoare din Turda.

— Conferințele despărțământului „Asociațiune”. —

Turda, 11 Februarie.

Într'un număr trecut al „Românului” s'a dat un report scurt despre primele conferințe aranjate de despărțământul Turda al Asociațiunii.

Impresiile și rezultatele sunt tot așa de bune și mulțumitoare și în ce privește conferințele ținute din 21 Decembrie 1913 până în 1 Februarie c.

În 21 Decembrie a vorbit cu avânt convenit dl. Ioan Boeriu despre istoria anilor 1848—49. Faptul, că în prețarea istorică a acestor ani a întretesut impresii de ale unui bun român, a avut efectul meritat, fiind ascultat cu vie atențiune.

A urmat un monolog bine predat de d-șoara Georgina Nicoră din Sind, apoi proiecțiuni cu schiopticonul din istoria Românilor.

În 28 Decembrie a vorbit dl. Valer Moldovan, directorul despărțământului, despre istoria Românilor din Ungaria dela 1849 până în zilele noastre, făcându-ne cunoscută starea Românilor sub absolutism, începutul vieții noastre politice, formarea partidului național, conferințele naționale, luptele noastre politice, apoi procesul memorandumului și activitatea cu roadele ei. A atins în prețuita conferință și dezvoltarea noastră culturală, și economică. A declamat apoi cu înțelegere dl. Romul Peștean poesia „Moartea lui Fulger” de G. Cobuc, după care au urmat proiecțiuni cu schiopticonul, 105 vederi din România, interpretate de dl. Ioan Boeriu.

În 4 Ianuarie c. a vorbit dl. Aurel Feneșan despre istoria Munteniei dela descălecarea până la unirea principatelor. Corul tinereții a cântat două colinde și două cântări sub conducerea dlui învățător Roșca.

Cu ocaziunea asta am avut plăcerea deosebită ascultând pe valorosul profesor de teologie din Blaj, dl. Dr. Ioan Sâmpălean, care ne-a vorbit „Despre meserii”. Cu o rară pricepere ne-a făcut antitesa între natură și artă, produse naturale și de artă, ne-a arătat avantajile meseriilor mai ales pentru noi Români. A vorbit despre necesitatea meseriilor la noi, și mijloacele speciale de promovare ale acestora.

Directorul despărțământului în numele publicului și a despărțământului a exprimat în cuvinte calde mulțumite distinsului profesor.

În 4 Ianuarie din antreuri benevole s'au încasat 47 cor. din care sumă, după ce s'a sporit cu alte colecții, s'au cumpărat haine și s'au împărțit ucenicilor de meseriași ca dar de Crăciun.

În 11 Ianuarie a vorbit dl. Dr. Augustin Rațiu despre istoria Moldovei până la unirea principatelor. După asta s'au proiectat cu schiopticonul chipuri din istoria Munteniei și Moldovei.

În 25 Ianuarie a vorbit dl. Dr. Iuliu Popescu despre unirea principatelor și domnia lui Cuza-Vodă. A fost ascultat cu viu interes. Au urmat proiecțiuni cu schiopticonul, vederi din America, cu explicații de dl. Valer Moldovan.

În 1 Februarie a vorbit dl. Dr. George Pătăcean. A predat partea primă din istoria contemporană a României, începând cu urcarea regelui Carol pe tron.

Tot atunci am avut ocaziunea plăcută de-a asculta pe dl. Gavril Precup, profesor din Blaj, care în o frumoasă conferință ne-a vorbit despre tovarășa de viață și muncă a marelui rege, despre ilustra mamă regală și poetă, Carmen Sylva.

În o limbă aleasă ne-a făcut cunoscută biografia reginei și ne-a caracterizat calitățile frumoase, cu care e înzestrată ca mamă, soție, regină, poetă.

La sfârșit au avut loc proiecțiuni cu schiopticonul, scene din viața reginei poete.

În 8 Februarie dl. Dr. George Pătăcean și-a continuat conferința. Ne-a făcut plăcere cu cetirea poezilor lui Alexandru „Peneș Curcanul” și „Oda ostașilor”, inspirate de războiul pentru neatârănare. A vorbit apoi de hotărârile congresului din Berlin și reorganizarea statului, arătând rezultatele muncii uriașe a luminațului Domn, regelui Carol, apoi despre triumful național din anul 1913.

A vorbit apoi pe înțelesul tuturor distinsul profesor din Sibiu dl. Dr. Pavel Roșca, despre „Școala vieții”.

S'au proiectat pe urmă cu schiopticonul chipuri din istoria contemporană a României.

Dl. Dr. Valer Moldovan, directorul despărțământului, a tălmăcit dlui profesor Dr. Roșca sentimentele de mulțumită ale ascultătorilor pentru prețioasa conferință.

Nu pot trece cu vederea deosebita atențiune, ce ni s'a dat din partea dlor conducători ai Muzeului Co-

muzicilor din București și în deosebi a dlui I. Moiaș profesor în București. Căzind d-nea programul nostru de muzică publicat în toamna anului trecut, în mod spontan a oferit despărțământului Turda al Asociației diapozitive pentru schiopicton referitoare la Istoria Românilor.

În 15 Februarie se va ține ultima conferință. Suntem în nădejdea că va reuși tot așa de bine, mai ales, că avem concursul dlui Dr. Silviu Dragomir, valorosul profesor de teologie din Sibiu.

Mai bine cercetate au fost conferințele din 4 Ianuar, când au participat poporenii din comuna Copand, Poiana și Cristia, apoi celea din 1 și 8 Februar, când încă au participat din împrejurime. Notăm, cu plăcere, că publicul din Poiana și Cristia, atât inteligent, cât și poporul, s'a achitat mai bine în privința asta, totdeauna fiind bine reprezentat. Cor.

Iminentele prefaceri în Europa.

Tensiunea între Rusia și Austro-Ungaria.

Arad, 13 Februarie.

Ziarul vienez „Die Zeit” află din sursă militară, că Rusia a desfășurat în ultimele luni o activitate deosebită pe terenul militar, care nici lecum nu s'ar putea motiva cu situația politică. Înainte de toate, a luat măsura uimitoare, le a reține sub arme contingentul ce trebuia să se libereze în anul 1913, așa că în felul acesta a mărit efectivul de pace al armatei la 450 mii oameni; apoi a mărit contingentul recruților cu 25 mii oameni anual, ceea ce în trei ani dă cifra de 75 mii oameni. Mai încolo, a întocmit un proiect de lege în sensul căruia ministerul de războiu e în drept să cheme sub drapel pe toți aceia, cari au fost scutiți de serviciul militar; a elaborat un nou program de căi ferate, care va costa 1 miliard de ruble, suma pe care Rusia o va obține în Franța; apoi a comandat munițiuni în cantități mari și se colecționează cu haine, mai ales de iarnă; iar acum se reorganizează corpul tehnic al armatei, și în sfârșit clădește magazii pentru depozitarea celor necesare armatei.

Iar un alt ziar vienez, semioficiosul „Reichspost” în numărul său de ieri recunoaște existența unei tensiuni în raporturile dintre monarhie și Rusia și, că noua confederație balcanică în primul rând este îndreptată în contra Austro-Ungariei.

„Zilele din urmă — scrie „Reichspost” — au pricinuit mari mișcări în Petersburg. Nu se poate vorbi despre fapte pozitive, atâta e însă sigur, că evenimentele acestor zile vor avea consecințe grave. În cerourile politice rusești se consideră ca fapt împlinit *îndepărtarea definitivă a României de către tripla-alianță*. Consfăturile dela Petersburg sunt de mare importanță. Se pare că la Petersburg sunt satisfăcuți de rezultatul conferințelor.

Toate evenimentele situației politice externe dovedesc *tensiunea mare în relațiunile anumitelor puteri*, ceea ce e o semnificație mult mai gravă, fiindcă ele nu sunt rezultanta unor motive directe sau a unor conflicte vizibile, ci sunt precursorii unor *mari proiecte*. Rusia face pregătiri febrile pe teren militar la granițele Germaniei și a Austriei, iar faptul acesta confirmă pe deplin situația politice externe.

Ca o întregire a știrilor de mai sus reproducem la acest loc următoarele prognoștiuri ale unui general rus făcute în ziarul „Nowoje Wremja” despre *prefacerile iminente în Europa*:

„Războiul cu Austro-Ungaria e de neînlaturat și se poate că va izbucni în curând.

Rusia va trebui să pui pe picior de război 4 milioane de oameni și blocul balcanic adică România, Bulgaria, Serbia și Muntenegru se vor asocia Rusiei și vor pune la dispoziție pentru atacarea Austro-Ungariei un milion de soldați.

Împărțirea se va face în chipul următor: România primește Ardealul cu cele patru milioane de conaționali până la Debrațin și până la Tisa; Bulgaria va fi dată întreagă Macedonia, Serbiei Bosnia și Albania până la Epir; Muntenegruului Herțegovina și Dalmația; Greciei Tesalia și Epirul. Turcii vor fi alungați din Europa. Rusia va lua sub stăpânirea ei strămtorile.

In chestiunea „Sezătoarei”.

La cele scrise în timpul din urmă pe tema „Sezătoarei” mele în „Flacăra” și „Românul” fie-mi permis să-mi spui și eu cuvântul.

E adevărat că melodiile din „Sezătoare” au acompaniament puțin complicat; — în să observ însă, că aci ca și în celelalte lucrări ale mele de muzică națională intenționat am căutat să aflui aranjamente simple, așa fel, ca frumoasa linie melodică a motivelor noastre — admirată chiar și de un M. Reger — să iasă cât mai plastic în relief. Conduc apoi de principiul că unui cântec național numai cadru național i se potrivește, m'am străduit ca acompaniamentul să fie ținut unde numai se poate în ton românesc. Că am izbutit în intențiunile mele, — asta în prezent — când în muzica noastră nu e fixat pozitiv nici măcar ce e veritabil românesc, decum să avem un stil românesc format deja — e greu de judecat. În privința aceasta: urma va alege, că cine a nemerit calea adevărată și cine nu.

Deocamdată vorbesc faptele.

Ce privește muzica mea, piesele populare (64 publicate și altele nepublicate) se cunosc și se cântă în toată lumea românească. Iar „Sezătoarea”, care nu vrea să fie nici „operă națională” nici „operetă” ci numai o simplă „icoană dela țară”, dar care este singura lucrare de acest gen la noi la Români brodată pe motive naționale dela început și până la sfârșit, — s'a reprezentat într'un singur an (1913) de zece ori, — un record care la noi în Ardeal nu l'a ajuns nici o altă piesă originală, — având în sfârșit cel mai frumos succes, după cum o știu cei ce au fost de față, tocmai pe scena Teatrului Național din București.

Cu aceste fapte răspund criticilor mei.

Până când voi avea publicul pe partea mea, în puținul timp de care mai dispun azi, voi merge pe calea apucată înainte. Iar dacă publicul mă va părăsi, voi merge și atunci înainte, nu pentru alții ci pentru mine, fiindcă e convingerea mea cea mai adâncă și adevărată, că e bine ceea ce fac.

Relativ la chestiunea instrumentației „Sezătoarei” mă bucur că mi-se dă prilejul de a declara și aici — din ce n'am făcut secret niciodată o știu aceasta mai bine sibienii încă de pe timpul premierii — că orchestrația e o lucrare de colaborare, care s'a făcut cu concursul unui membru al capelei orașenești din Sibiu, după cele mai detaliate indicații ale mele cu privire la împărțirea vocilor de orchestră și pe baza partituri complete de piano, care este opera mea exclusivă. Împrejurarea colaborării e indicată pe manuscrisul original al partituri, care — dacă va ajunge să se publice vre-odată această partitură — se va tipări la locul cuvenit.

În treacăt amintesc ca orientare, că înaintea mea în astfel de colaborări a compozitorilor cu instrumentatori specialiști s'au orchestrat și partiturile dela două foarte populare opere ale noastre românești. Cine dorește să afle detalii, i le pot spune. Informațiile le am din cel mai competent loc.

Dar aceasta e de puțină importanță și e o chestiune mai mult tehnică, în genul muzicii ușoare. Leo Fall în cele zece porunci ale sale date compozitorilor de operețe spune: Instrumentiere manchestral auch allein...

De încheiere mai datoresc cu un răspuns d-lui C. dela „Românul”. Dânsul excepționând coloritul românesc al instrumentației „Sezătoarei” mă întreabă dacă nu am aflat pe un Român precepător care să-mi aranjeze arile cu un acompaniament orchestral mai demn. Răspunsul meu e, că pe vremea compunerii „Sezătoarei” nu am aflat. Dar fiindcă nu e târziu nici acum și d. C. se anunță ca specialist, îi pui cu plăcere la dispoziție partitura mea de piano ca să-mi facă dânsul o instrumentație cu colorit mai românesc.

Să vedem.

Brașov, 12 Febr. 1914.

Dr. Tib. Brediceanu.

Balul costumat din Arad.

Se aduce la cunoștință publicului, că pentru balul costumat din Arad se găsesc de închiriat costume din diferite ținuturi românești. Damele și domnișoarele cari doresc să închirieze astfel de costume, sunt rugate a se adresa secretarului Reuniunii fem. române dlui prof. Avram Sădean.

Cele mai frumoase dintre costumele de închiriat pentru acest bal sunt cele primite din comuna Corbu, (în apropiere de Borsec, unde zace și Tulgheșul), dintre cari abia mai sunt câteva. Aceste costume sunt lucrate în atelierul dnei preutese Dobreanu din Corbu, care totdeauna a dat o deosebită atenție cusăturilor și țesăturilor românești.

Cronica externă.

România în fruntea unei confederații balcanice? Din București ni se comunică următoarele:

Din cercuri autorizate află că scopul vizitei dlor Venizelos și Pasici și mai ales vizita făcută la Petersburg și București de primii-miniștrii grec și sârb, este: *refacerea confederației balcanice. Depinzând de România realizarea acestui scop. Rusia ar fi intervenit în acest senz la București.*

Cunoscându-se însă politica de până acum a Rusiei față de România și revenirea ei la sentimente bune pentru Bulgaria, nu s'a putut hotărî nimic. Tratatul însă vor continua, mai ales că Bulgaria insistă la București.

M. S. regele Carol va pleca peste câțva timp la Petersburg spre a vizita pe țarul Nicolae.

Publicăm acestea sub toată rezerva pe care o comportă situația. — N. R. A.

Italia și Albania. Ziarul „Messagero” într'un lung articol se ocupă de chestia albaneză, cu prilejul sosirii la Roma a principelui de Wied. După ce a adus elogii noului suveran, numitul ziar scrie: Răscumpărarea și renașterea politică a Albaniei costă pe Italia până acuma însemnate eforturi politice și economice. Italia e dispusă să continue a sprijini pe principele și poporul albanez pentru cari formează urări cordiale de un viitor fericit. Într'o înțelegere sinceră și pietenească cu Austria și celelalte puteri, Italia va urmări cu dragoste perindările noului regat. În Albania statul italian țintește să desvolte acțiunea sa de restaurare civilă și economică fără gânduri ascunse, fără acele ambițiuni imperia-liste pe cari în bună sau rea credință nu se știe, le pun câte odată pe socoteala ei unui strălâni cari cunosc puțin sau nu cunosc de loc pe Italieni.

Relațiile ruso-germane. Se anunță din Berlin: Declarația oficială rusă, prin care se recușifică ultimul discurs al ministrului de externe Sasonov, pare a fi rezultatul unor serioase demersuri diplomatice. Declarațiile făcute de Sasonov cu privire la Germania au făcut o impresie penibilă la Berlin. După publicarea declarației oficiale a guvernului rus, acordul între Berlin și Petersburg pare a fi fost restabilit.

Astăzi se anunță că atașatul militar german din Petersburg va fi înlocuit. În caz când această știre s'ar confirma, rămâne a se vedea dacă înlocuirea atașatului militar este în legătură cu chestiunea misiunii militare germane din Constantinopol, asupra căreia s'a urmat un schimb de vederi între împăratul Wilhelm și țarul Nicolae.

Bătăturile,

scortocenia pielei, urciortii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 și dacă folosiți

„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francat
1 corană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapasta, Király-u. 12 și la progătitor: Dr. E. FLESCH, farmacia la „COROANĂ” la Győr.

INFORMAȚIUNI

Arad, 13 Februarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță:
ger, în unele părți zăpadă.

Prognostic telegrafic: ger, zăpadă.
Temperatura la amiazi a fost: — 4.0 C.

Logodna principesei Elisabeta a României.
Cu privire la logodna Principesei Elisabeta a României putem anunța următoarele din izvor autorizat:

Prințul moștenitor al Greciei, cu ocazia vizitei sale la curtea regală română, a cerut în mod oficial mâna principesei Elisabeta. Cererea prințului a fost acceptată.

Totuși anunțarea oficială a logodnei nu se va face decât în luna Aprilie, când vor sosi la București regele și regina Greciei.

Atunci se va serba logodna și se va anunța și data căsătoriei.

„Intoleranță românească”. Sub acest titlu „Az Est” publică în numărul său de ieri un mozaic articol, jefind soarta insuportabilă a Evreilor din România.

În numărul ce ne-a sosit în astă seară „Az Est” își continuă pe aproape o pagină jefuirile și minciunile, susținute în cel mai naiv și autoritar ton și stil izraelit. „Az Est” ne aduce între altele senzaționala știre că toți ziaristii din România sunt Evrei și se declară că-i de prisos să spună, că ziaristii evrei din România sunt cei mai buni patrioți.

Păi nu-i știm noi!?

După ce se cântă apoi de tot lugubru la mormântul Ciangăilor din Moldova, „Az Est” scrie că articolul d'ui Octavian Goga despre Evreii în literatura maghiară — poetul maghiar Szabolcska Mihály, Otokar Prohászka etc. s'au exprimat că adevărurile din acest articol l'ar putea iscăli ori când — ar fi tăiat drumul spre România tuturor pieselor ungurești. În această privință ținem să amintim corespondentului del „Az Est” că dola apariția articolului dlui O Goga, a trecut multă vreme, în care s'au jucat piese maghiare, sau evreo-maghiare la București. S'a jucat de câteva săptămâni „Sarlata-nul” de Földes, s'a jucat de atâtea ori „Taifunul” lui Melchior Lengyel, s'a jucat „Deavolul” lui Molnár, s'au jucat diferite piese de scriitorai unguri. Afară de asta s'au jucat piese traduse din franțuzește după gălăgiosul ovreiaș Henry Bernstein etc. Ce-i mai trebuie jupânasului dela „Az Est”?!?

Să se instaleze un teatru special pentru piese evreo-maghiare?!?

Chiar și licențele de pâna acuma, nouă ne par exagerate.

În ce ne privește, părerea noastră e: Până ce ziarele din România sunt oprite la granița ungurească, până ce excursioniștilor din România le smulg jandarmii unguri cocardele de pe piept, până ce automobilele din România sunt oprite la tot pasul pentru stegulețele cu colorile statului, până ce va înceta purtarea mizerabilă a autorităților maghiare față de tot ce e românesc, până atunci România ar face bine dacă ar opri orice ziar unguresc să treacă granița și orice piesă maghiară să se joace pe scenele românești. Tot așa de bine ar face România, dacă n'ar mai permite trecerea în țară atâtor servitoare și birjari unguri, cari blăstămându-și țara se duc să-și câștige acolo o bucată de pâne.

Ziaristica și politicianii unguri ar face bine dacă s'ar gândi la atâția nenorociți cari trec în România pentru o bucată de pâne, în loc să injurie în mod așa murdar o țară care le dă ospitalitatea pe care n'o merită.

Principele de Wied la Viena. Din Viena ni se comunică cu datul de ieri, Joi: Iată programul vizitei principelui de Wied la Viena: Principele sosește Vineri în capitală. La gară i se va face o primire solemnă. Vor fi de față un înalt demnitar al curții, un șef de secție dela ministerul de externe reprezentantul guvernatorului Austriei de jos și deputațiunea Albanezilor din Viena, în frunte cu preoții albanezi.

Vineri înainte de amiazi principele de Wied va conferi cu contele Berchtold și cu reprezentanții Germaniei și Italiei. Deputațiunea Albanezilor din

Viena va fi primită după amiazi. Sâmbătă după amiazi va avea loc audiența principelui la monarh. Seara, după masa de gală dela curte, principele va pleca la Neuwied.

În urma știrea oficială că principele de Wied va primi deputațiunea albaneză în intervalul dela 5—7 Februarie, deputațiunea din Albania de sud a plecat astăzi spre Berlin.

Correspondentul din Roma al ziarului „Berliner Tageblatt” a avut o convorbire cu un bărbat de stat competent asupra vizitei principelui de Wied, cât și relativ la afacerile albaneze.

Persoana în chestie a declarat următoarele:

„Vizita regelui nu e decât un act de prezentă”.

Correspondentul: „Vizita regelui?”

Bărbatul de stat: Pardon, am greșit. Marile puteri încă nu s'au ocupat cu chestia titlului. De altminteri, acest lucru nici nu e de mare importanță”.

La întrebarea corespondentului dacă supunerea lui Essad pașa se poate considera ca sinceră, bărbatul de stat a răspuns, că atitudinea lui Essad pașa inspiră deocamdată încredere întru cât pare a fi sinceră.

Din Viena ni se anunță: Azi, Vineri, dimineața la ora 8 principele de Wied, însoțit de viceconsulul din Albania, Buchberger a sosit la gara de vest din Viena. La gară principele a fost primit de colonelul din statul major Mietzl, care a fost atașat camerar de onoare pe lângă principe, contele Hoyos directorul cabinetului de externe, secretarul prințului de Wied, Heaton-Armstrong și membrii coloniei albaneze din Viena cu vre-o 20 de studenți albanezi cari își urmează studiile în Viena.

Principele a salutat pe cei prezenți, apoi pe studenți, cari i-au făcut manifestații călduroase. Principele a agrăit pe conducătorul studenților și s'a interesat de viața lor. În sgomotoasele urale ale Albanezilor, principele a plecat cu o trăsură a curții descinzând la hotelul Imperial, ca oaspe al monarhului.

Redacțional. D. Eugen Tatar, avocat în Deva, ne roagă să declarăm că nu dsa este autorul informației noastre apărute Miercuri la cronica socială sub titlul „Șezătoare literară muzicală în Deva.” Dsa ne spune că informația din chestiune a făcut resenz în societatea de acolo. Recetind informația noastră găsim că e spre lauda oamenilor de acolo. Nu înțelegem ce a putut să stârneasce susceptibilitățile. De altfel adevărim că nu d. Tatar e autorul informației, — ea a fost stilizată în redacție după o corespondență.

Ziarul „Az Est” desmintit de fostul ministru bulgar Malinoff. Corespondentul din Sofia al ziarului „Neues Wiener Tageblatt” a fost primit de fostul prim ministru Malinoff, care l-a rugat să desminte interviul apărut în ziarul „Az Est” Malinoff a declarat că n'a făcut nici o declarație în sensul că austrofilismul nu ar mai avea nici un înțeles. În acelaș timp, fostul prim ministru a desmintit afirmațiunea că dânsul și soția sa ar face politică rusofilă. Orice bărbat politic știe, a zis d. Malinoff, că Bulgaria nu poate face politică ruso-francă sau germanofilă, ci numai politică națională. Politica Bulgariei nu gravitează în afară, deoarece nu are alt scop decât dezvoltarea economică a țării.

Nouii ofițeri turci scoși la pensie. Pensionarea funcționarilor și ofițerilor turci continuă; 400 ofițeri de marină și 70 funcționari ai ministerului de marină au și primit avizurile în chestiune. Guvernul spune că aceste măsuri au fost luate în vederea economiilor ce trebuiesc făcute după războiul balcanic.

Procesul Rutenilor. Ziua de ieri și alaltăieri n'a adus nici o schimbare în mersul procesului. Țăranii se plâng că au fost bătuți de jandarmi în modul cel mai brutal. Câțiva martori inteligenți, preoți și învățători, au fasonat, lăsând să se vadă starea de mizerie și incultură, în care zac Rutenii, și care i-a făcut să se miște pentru a trece la ortodoxism, sperând că noua religie e va aduce și o soartă mai bună. Dela „Asociația adevăraților Ruși” din Petersburg, a sosit o telegramă de îmbărbătare pentru cei arestați, cu acest conținut: Apărați-vă credința și sperați că justiția maghiară vă va achita. — Se vede că Rușii nici idee n'au de justiția maghară.

Regele Spaniei — autor. Pe lângă multele ambiții ce le poate avea un rege, e și aceea de a fi autor. Astfel îl știm pe Wilhelm al Germa-

niei compozitor muzical și pe decedatul rege al Svediei, care scria poezii. Dar mai original e regele Alfons XIII. al Spaniei, care scrie studii economice. De curând a și scos un volum asupra îmbunătățirii agriculturii, rezultat — se zice — a unor cercetări îndelungate în domeniul acesta, făcute de... cei mai de seamă economiști. Tipărirea volumului l'a costat pe rege 25.000 franci și în curând va ajunge a doua ediție, deoarece se vinde... gratis. De-ar avea Spania și un critic bun!...

O plângere a Austriei către Serbia. Reprezentantul austro-ungar din Belgrad a remis guvernului din Belgrad o notă prin care se plânge că vămile sârbești încasează taxe ilegale pentru mărfurile din Austro-Ungaria. Ministrul a cerut încetarea acestei anomalii.

„Domn Ungur nu poate fi ofițer în armata comună.” Dintr'o discuție vehementă din parlament, ca de obicei, Ungurii noștri au făcut a face de onoare. Eroul de astădată e însă adjutantul deputatului Szmrecsányi, Beniczky Ödön, ofițer în rezervă, care a căutat să-și scoată prietenul din încurcătură, declarând că în cazul de față nu se poate da satisfacție. Pentru această declarație, nedemnă de un ofițer, a fost tras la răspundere de tribunalul de onoare al ofițerilor în rezervă și ca să scape de rușinea de a fi degradat, el singur și-a dat demisia. Motivul principal al demisiunii înaintat ministrului de război, îl cităm: „Ca ofițer în rezervă nu vreau să fiu stânjenit în convingerile mele politice independente, după ce m'am convins că un domn ungur, care are numai un pic de simțământ patriotic și cinste, nu poate fi totodată și ofițer în armata comună.” — O nouă dovadă de dinasticismul Ungurilor.

Demonstrațiile din Suedia. Se anunță din Berlin. Marile demonstrații din Stockholm s'au repetat și pe ziua de ieri. Opinia publică a Suediei e împărțită în două grupuri, unul pentru rege, iar celalalt pentru guvernul demisionat.

„Vossische Zeitung” anunță că după demisia cabinetului, mulțimea a făcut mari ovațiuni primului ministru, pe când acesta se înapoia dela palat.

Eri înainte de amiazi se adunase o mare mulțime în centrul capitalei suedeze, așteptând demisia cabinetului. După amiazi s'a adunat o mare mulțime în fața palatului regal, manifestând pentru rege. Regele a apărut la fereastră, mulțămind pentru această manifestație de simpatie. Câțiva partizani ai primului ministru, cari se aflau printre demonstranți, au strigat: „Jos regele! Trăiască republica!”

O altă demonstrație a avut loc în fața parlamentului, unde s'au făcut ovațiuni cabinetului demisionat.

Din Stockholm se anunță că regele a rugat pe membrii cabinetului demisionat să rămână în funcțiune până la formarea noului cabinet. Fruntașul liberal baron Louis de Geer a fost însărcinat cu formarea cabinetului.

„Frankfurter Zeitung” află din Stockholm că regele a săvârșit o indiscrețiune prin faptul că a vorbit delegațiunii țărănești asupra înțelegerii stabilite între dânsul și primul ministru. În sedința de mâine a parlamentului, primul ministru va face destăinuirii senzaționale asupra acestei indiscrețiuni.

Noul cabinet se va ocupa exclusiv cu rezolvarea proiectelor militare.

Francezii și Carmen Sylva. Cu prilejul aniversării de 70 de ani presa franceză a ținut să aducă omagii respectuoase M. S. reginei României.

După articolele d-lor Montandon, Pelletier, etc. „Les annales politiques et litteraires” publică în numărul-i din urmă o poveste a Carmen Sylvei. Tot în acest număr, d. Louis Martin, senator, consacră M. Sale un elogios articol sub titlul „Viața și opera Carmen Sylvei.”

Nouile descoperiri ale lui Marconi. Ziarul „Daily Mail” află din Roma, că Gulielmo Marconi a reușit să aprindă cu sistemul său radio-telegrafic o lampă electrică la o distanță de 6 mile. Marconi a făcut mai multe alte experiențe de mare însemnătate cu telefonul fără sârmă dar asupra lor se păstrează secretul.

Știri despre o nouă conferință balcanică. Din Petersburg se anunță: După cum scrie ziarul „Rjetsch” în curând se va ține o nouă conferință a miniștrilor balcanici, în Athena ori în Belgrad, la care va lua parte și reprezentantul Muntenegrului.

Promoție. D. Aurel Mager absolvent al facultății de medicină de Budapesta și Graz va fi promovată, mâine în 14 Februarie, doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

Papa Pius și Louis Napoleon. Papa Pius al X-lea — după cum se anunță — i-a dat prințului și prințesei Napoleon, din prilejul nașterii fiului lor, binecuvântarea apostolică și prin nuntial papal din Brussel Monsignore Vico, i-a remis prințului o medalie de aur, care e socotită ca o decorație rară. Se spune mai departe, că Papa și regina-mamă Margherita de Italia vor primi să-i fie nași micului Napoleon al cărui botez îl va săvârși cardinalul Mercier de Mechin.

Un monument lui Scott în Franța. De curând s'a desvelit în Eol de Lauteret (Franța) un monument pentru nefericitul căpitan Scott. Monumentul e așezat într-o mică grădină botanică pentru flora alpină, aparținătoare universității din Grenoble. Inițiativa pentru ridicarea acestui monument a făcut-o exploatatorul polului sudic, francezul Charcot. Charcot a ales acest loc pentru ridicarea monumentului din motivul, că Scott înainte de a-și începe expediția la Polul sudic, a făcut mai multă vreme în Eol de Lauteret spre granița italiană, experimente cu o sanie cu motor. Monumentul constă numai dintr'un mare om de piatră, care se razimă pe un par cu o bandieră. În felul ăsta monumentul amintește acele piramide de zăpadă și ghiată ce le întimpină exploatatorii în drumurile lor. Dr. Charcot a predat — după o scurtă vorbire — monumentul universității din Grenoble. Intre participanți, la această desvelire era și un tovarăș de expediție al căpitanului Scott, locotenentul Drake, care a mulțumit în cuvinte vibrante, pentru cinstirea lui Scott în Franța.

Un nou record de înălțime. Din Buenos-Aires se anunță: Sburătorul argentinian Newbry s'a ridicat cu un aparat francez la o înălțime de 6275 metri, bătănd prin aceasta recordul mondial de înălțime.

Sbor peste Montblanc. Din Milano se anunță: Pilotul Parmelin a trecut în sbor Montblancul la o înălțime de 53—90 metri. La aterizarea pe câmpie la 2 kilometri spre ost de Aosta aripile aparatului au fost puțin avariate.

Seara a avut loc în hotelul Coroana din Aosta un mare banchet în onoarea lui Parmelin.

Ucigă-l toacă în templu iudevesc. Mare spaimă a intrat printre fiii lui Israel din comuna Sefard (Maramureș). De câteva zile necuratul a intrat în templu, le spurcă altarul și cărțile de rugăciuni în fiecare noapte. De geaba a ordonat rabinul post strict credincioșilor, de geaba au fost chemați jandarmii să păzească templul, căci ucigă-l crucea tot nu vrea să fugă.

Bieții iudani sunt pe cale de a se împăca cu gândul, că Iehova și-a întors fața dela ei.

Nouii membri la Academia franceză. Ieri a avut loc, după atâta așteptare, alegerea de membri pentru fotoliile vacante dela Academia franceză.

Au fost aleși: scriitorul Alfred Capus, istoricul Pierre dela Gorce și filosoful Henri Bergson.

Caz de moarte. Marți în 10 Februarie a încetat din viață în etate de 33 ani Georgiu Ciugudean inv. I. la școala elementară gr. cat. din Micuș.

Înmormântarea a avut loc în 12 Februarie. Odihnească în pace!

Clocnire de trenuri în România. Ni se scrie din Mărășești: În stația Mărășești s'a întâmplat Marți noaptea o ciocnire de trenuri.

La orele 12 și 45, un tren de marfă la intrarea în stație s'a ciocnit cu un alt tren de marfuri ce manevra, compus din 40 vagoane.

Mehanicul Toma Ion dela trenul de marfă și Panaitescu Radu dela trenul de manevră, s'au văzut pericolul decât la o distanță de 100 m., din cauza ceței, când au dat imediat contra

presiune și semnale de alarmă. Personalul trenurilor a sărit atunci jos din vagoane. Numai așa se face că n'avem de înregistrat nici un accident de persoane pentru că cele două trenuri s'au ciocnit la câteva momente după aceasta.

Au suferit mari stricăciuni locomotivele celor două trenuri; de asemenea și 15 vagoane de marfă, din cari două au fost complot distruse. Din cauza aceasta, toate trenurile accelerate și de persoane au suferit mari întâzieri, reluându-și mersul abia Miercuri dimineața.

Pagubele se ridică la 100 mii lei.

Conspirație contra dinastiei Muntenegrene. Se anunță din Cetinje: Poliția desfășoară o activitate febrilă de câteva zile. În capitală s'au făcut mai multe percheziții. Poliția a operat o mulțime de arestări. Se vorbește despre descoperirea unei conspirații, având de scop dețonarea dinastiei.

Banchet în onoarea d-nei Rejane. Ni se anunță din București: Cu ocazia decorării d-nei Rejane cu medalia „Bene Merenti” cl. I, d. V. G. Morțun, a dat în onoarea marei artiste un dejun la Capșa.

Au asistat dna Rajane, dra Violetta Done, dnele Maria Voiculescu, Maria Ciucurescu, Maria Giurgea, Lucia Sturdza-Bulandra, drele Maria Filotti și Agepsina Macri, precum și dnii V. G. Morțun ministru de interne, Dr. G. Angheliescu, ministru lucrărilor publice, Al. Brătescu-Voinești directorul general al teatrelor, M. Sipsomo, fost director al teatrului „Comedia”, Ion Mimescu, Victor Eftimiu și Al. Mavrodi prim redactor la ziarul „Viitorul”.

Dnii Morțun, Brătescu-Voinești și dra Filotti, au toastat pe rând pentru marea artistă, pentru arta și geniul Franței.

O descoperire senzațională. La Petersburg s'a descoperit mai multe coale manuscris, cuprinzând aforisme, note, reflexiuni etc. Ele sunt scrise într'o limbă englezească încercată, plină de greșeli gramaticale și ortografice. Aceste scripte sunt concepute de Voltaire, după ce s'a liberat din Bastilia la 1726 și a trecut în Anglia unde a stat trei ani.

Sufragetele au și început scandalurile, deodată cu deschiderea parlamentului englez. Dna Pankhurst, marea agitatoare, stă la răcoare; conducerea a luat-o fata ei mai mare. Deunăzi au făcut manifestații pe stradele Londonului în urma cărora au fost mai multe ciocniri sângeroase cu poliția. Au fost arestate o mulțime de femei, printre cari sunt și fete între 10—15 ani, cari stricau soneriile și spărgeau ferestrele ne la case. Cu astfel de proceduri englezoaicele numai compromit cauza feminismului.

x **Primul depozit român de plane și armoniuri, T. POPOVICI, Sibiu** (Nagyszeben) strada **Cisnădiei 7**, ofere onoratiului public român plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți **catalogul** depositului.

Cronica socială.

Un nou despărțământ al Astrei. Ni se scrie din Gurahonț (com. Arad):

După mult zbugium și lupte grele azi ni s'a dat să punem în colan primul mărgăritar a culturii naționale înființând despărțământul Gurahonț al Astrei.

La 11 ore a. m. în biserică din loc s'a strins publicul și fruntașii. D. Victor Stanciu, directorul școlii de fete din Arad, ca trimis al centrului a salutat publicul și în cuvinte calde, a îndemnat poporul să se înscrie la Asociațiune.

D. Dr. A. Grozda, în cuvinte înflăcărâte de dragoste de neam a îndemnat pe toți a se entusiasma pentru cultura națională și a sprijini Astra. D-sa s'a înscris ca membru pe viață plătind 200 cor. În total a încurs 450 cor. După terminarea ședinței s'a ținut un prânz comun, la care au toastat dnii Stanciu, Dr. Grozda, Dr.

Dan, părintele Serac. S'au adus mulțumiri celor ce au contribuit la înființarea despărțământului și în special harnicului învățător din Dieci George Precupaș, care a adus corul bisericesc pe spesele sale. Dar cer senin fără pată de nor și roze fără spini foarte rar — la noi nici odată. Dar știm bine, că cultura trebuie păzită cu baionete, deaceia nu ne-a făcut mult sânge rău văzând în biserică doi cocosi cu arma la picior.

Din presemne se deduce că noul despărțământ va desvolta activitate rodnică. — Cor.

Concert în Varadia. Elevii școlii profesionale din Vărădia sub conducerea inv. Ștefan Drăgulescu și Aurel Farca vor da Duminecă în 2 Febr. v. un concert împreună cu teatru în hotelul „Cipu” din Varadia. Din bogatul program amintim piesa în 2 acte „Minciuna”.

Concert în Dalboșeț. Concertul Reun. de cet. și cânt. din Dalboșeț amănat din 6/19 Ian. a. c. se va ține Joi la 30 Ian. (12 Febr., a. c.

NOUONIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 13 Februarie.

Grâu pe Aprilie	11.96
Grâu pe Maiu	11.90
Grâu pe Octomvrie	10.91
Secară pe Aprilie	9.10
Secară pe Octomvrie	8.56
Ovăș pe Aprilie	7.77
Ovăș pe Octomvrie	7.75
Porumb pe Maiu	6.71

Bibliografie.

A apărut:
A Sequens: Elemente din teoria muzicii, pentru institute pedagogice și școale medii. Ediția a II-a revăzută. Caransebeș. Tipografia diecezană. Prețul 1 cor. 20 fil.

Elena Niculiță Voronca: Studii în folclor. Volumul II.

Cernăuți. Tipografia „Gutenberg” 1913—1913. Prețul 5 cor.

POȘTA REDACȚIEI.

Pp. Petre. Adresați-vă „Luceafărului”, nu nouă.
Dr. I. S. Turda. Despre cele ce ne scrieți s'a mai publicat în săptămânile trecute, o scurtă dare de seamă în ziarul nostru. Ni se trimite zilnic din toate părțile rapoarte chilometrice. Spațiul nu ne îngăduie să le facem tuturor pe voie.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Mai multora. Abonamentul pe un an face 28 cor. și nu 26 cor. cum s'a tipărit greșit într'un număr al ziarului.

Petru Ardelean, Vașand. Am primit 7 cor. ca abonament pe quart. I. 1914.

Ioan Birău, Bârsa. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I. 1914.

Petru Cațaveiu, Rodbac. Am primit 7 cor. ca abonament pe quart I. 1914.

Gavril Cristea, BSt.-Mărtin. Am primit 26 cor. în abonament pe 1914. Rugăm încă 2 cor. Abonamentul pe un an face 28 cor.

Ioan Dumitrean, Șard. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I. 1914.

Ioan Tr. Filip, Lugosuș inf. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I. 1914.

Valeriu Ionescu, Temesjenő. Am primit 14 cor. în abonament până la 15 Iunie 1914.

Dr. Ioan Popoviciu, St.-Ana. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. I. 1914.

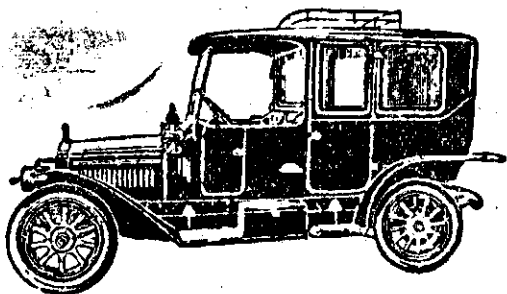
Alexandru Vidrighinescu, Ocna-Sibiului. Am primit 14 cor. pe sem. I. 1914.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Reparatari de motoare și automobile în orice mărime execută în atelierle mecanice de mașini

W. BENKER

SIBIU, Lederer-gasse nrul 30.

Specialitate: Aparate electromagnetice de aprins. — Roți dințate, tăiate.

Be 1276

Kovald Péter és Fia

Atelier pentru vopsitoria de stofe, tort și blane, curățire chimică și spălătorie cu aburi

BUDAPEST, atelier și prăvălie principală în bul. VII., Szövetség-utca 35-37.

TELEFON: József 18—00 și József 15—71.

Secție postală deosebită pentru comanda din provincie. Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei. Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

KOVALD COLOREAZĂ ȘI CURĂȚĂ!

FABRICĂ TRANSILVANIA DE BRÂNZETURI DE OAIE CU PUTERE ELECTRICĂ.

Carl Albrecht

Siibiu, str. Burgergasse nr. 13-15

Oferă cele mai renumite soiuri de brânză. Brânză secuiască, recunoscută de cea mai fină specialitate în lunile Martie—Septembrie. Brânză de prima calitate, unsuroasă și dulce, în lunile Septembrie—Februarie. Brânză de oaie Scunda, mai puțin unsuroasă. Cea mai bună calitate de brânză de munte în burduf. Producțiune zilnică, — proaspeta, expedate cu ramburs.

Liste de prețuri și probe se trimite la cerere gratuit și franco.

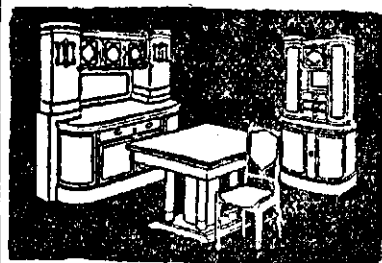
A 1279

Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

(Casa proprie).

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserică, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

Alife „Mágnás” p. față

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, de poierii pielii, petelor din față, creșterii părului, roșății și contra tuturor boalelor de piele După trebuințarea unei singure tegi dispar sbărciturile feței. Preț: 1 cor. 50 fl. Pudră „Mágnás” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, creștate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Preț: 90 fl.

„Anti-berussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, cataractului, tusei măgărești la copii. — Preț: 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Preț: 1 sticle mari 1.50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Preț: 1 cor. 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împiedicarea stricărei dinților. — Preț: 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, înecului scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Preț: 1.50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Preț: 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunț culoarea originală. — Preț: 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Preț: unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru gălățe încetează perirea gălăților. — Preț: 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Preț: 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află în vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. :: Vă păziți imitații!

Primul, unicul fabricant de instrumente muzicale în SIBIU. — Specialist în confecționare de violine.

Babós Béla

Sibiu, mai înainte Piața mică 24, acum str. Urcuzului (Reisbergasse) 2.

Depozit bogat și bine asortat în violine de școală precum și în violine de maestru vechi și noue, citere, clarinete, de metal de suflat armonice și părțile lor constitutive ș. a. m.

Gramofoane și plăci

în cea mai mare alegere. — Coarde din străvătăte cu garantat quint curat. — Reparatari se execută prompt și în mod artistic.

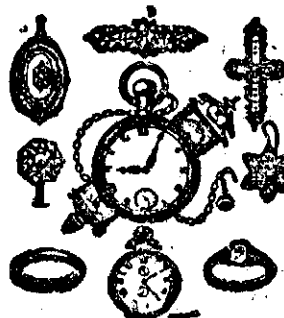
Cereți catalog gratis și franco.

(Ba 1586)

Dacă vorești să ai un clasornic inexceptionabil sau dacă vorești să-ți fie clasornicul reparat cu specialitate te adresează clasornicarului

WILHELM ZEY

în SIBIU, Piața-mică numărul 16,

unde se capătă cu prețuri convenabile, pe lângă garanță totfelul de oroloage pentru buzunar, — pentru părete, și — sunătoare

Fiiți atenți la firmă!

Ze 1278

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

Nici un român să nu-și cumpere mobile până ce nu vizitează
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

în SIBIIU (Nagyszeben) str. Sării (Salzgasse) 37.

care execută totfelul de mobile moderne
în toate stilurile, — ca garnituri pentru

dormitoare, prânzitoare, saloane și tapeterie proprie.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ cu garnituri complete. Construlește toate
lucrarile de lipsă pentru biserici vechi și
noui și binale, pe lângă executarea cea
mai solidă; promptă și pe lângă garanții.

Telefon : 47.

(Pe 1348)

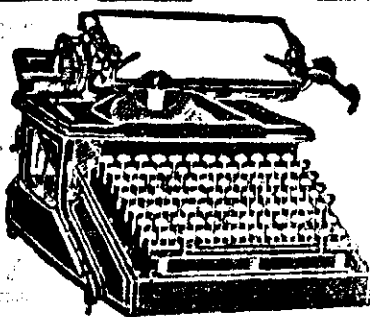
Telefon : 47.

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public,
că despărțământul nostru de
covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai de-
parte în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne
pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ
al nostru dela 1 MAIU r. se află

în nouele noastre localități

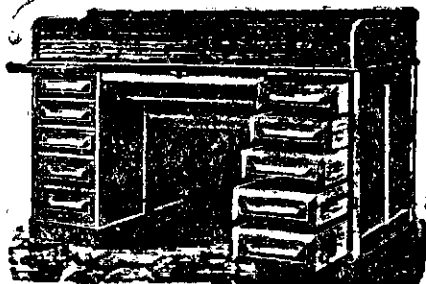
din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei al renumitei mașini
de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și al mobilelor
americane pentru birouri, fimem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul no-
stra de reparări l-am mărit și
l-am aranjat modern precum
și în urma excelențelor con-
ducători, suntem în măsură a
satisface celor mai delicate pre-
tențiuni în mod prompt și
conștințios. Rechizitele noastre
americane sunt din calitate ex-
celente, și se vând cu prețuri

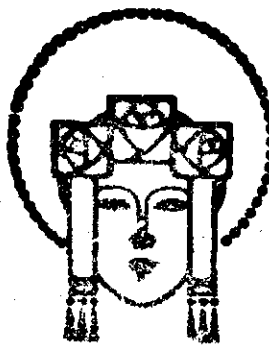

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de
scrie și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai
culom și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stîmă :

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabi-
liment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

Fiecare trebuie să știe că fotograficul
VICTOR MYSZ DIN SIBIIU

și-a vândut atelierul din strada de mai
nainte iar acum și-a deschis un

atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în

SIBIIU, str. Elisabeta nrul 34.,

unde execută totfelul de fotografii arti-
stice cu prețuri convenabile. — Fotografi-
lor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1587)

Pe timp iachis fotografiile se execută la lumină electrică.

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp.

și reg. Mare depozit de mașini de imblătit, motoare cu
benzină, absolvoare de gaz, cu gaz, locomobile,
mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de ma-
șini și reevizite economice. Noutate! Patent Record II,
mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TORONTO (America-nordica), pentru legarea snopuri-
lor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tă-
vălicuri și grăpi cu colți. Noutate! Mașină sistem Mas-
sey-Harris pentru grebarea brezdilor combinată cu
aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate,
executate din oțel.

Agencia fabricii de mașini FEHER MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu ben-
zină, pluguri, imblătitoare și vehicule, — pentru măn-
narea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achi-
zite pentru mașini de imblătit, presa și aparate de
tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aran-
jamente complete pentru ceneră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator

pentru totfelul de ma-
șini pentru lăptării,
aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aran-
jamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburi-
toare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări de greutate cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de imblătit; motoare, mașini și
rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută
cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și deposit: **IOSIF LÁNYI** Brașov strada Lungă 201.
Telefon Interurban: 382.

(L.R. 505)

S'A DESCHIS**DROGHERIA**

firmei

Vas Sándor és T-sa, Arad

lângă magazinul de haine pentru bărbați a firmei Neumann M.

CONVOCARE

la a XXII-a adunare generală ordinară

a Institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

P. T. Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acțiuni în Alba-Iulia prin aceasta se invită în sensul statutelor §. 14 și următorii la a XXII-a adunare generală ordinară care se va ține în 12 Martie eventual în 27 Martie 1914 st. n. înainte de amiază la 9 ore în localul Institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor în anul de gestiune 1913.
2. Bilanțul anului 1913.
3. Raportul comisiunii de supraveghiere asupra bilanțului și darea absolutului.
4. Impărțirea venitului curat, fixarea dividendei pe anul 1913 și fixarea marcelor de prezență pe anul 1914.
5. Alegerea președintelui și directorului executiv.
6. Raportul referitor la emisiunea III-a.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați sunt rugați a-și depune la cassa societății acțiunile și eventual documentul de plenipotență până în 10 Martie 1914 st. n. 5 ore după amiază. La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cu 6 luni mai înainte trecuți în registrul acționarilor și cari și-au depus acțiunile până la 10 Martie 1914 st. n. 5 ore după amiază la cassa Institutului.

Totodată se aduce la cunoștința acționarilor, că cu 8 zile înainte de adunarea generală în localul Institutului și în orele de oficiu se poate vedea bilanțul anului 1913 și raportul direcțiunii.

Alba-Iulia, la 22 Ianuarie 1914.

„IULIA”

institut de credit și economii societate pe acțiuni

I. Fulea m. p.

N. Florescu m. p.

Active—Vagyon   Contul Bilanțului la 31 Decembrie 1913. — Mérleg számla 1913. December hó 31.   Pasive Teher

Cassa — Pénztár	17441 64	Capital societar — Társasági alaptőke	100000
Cambii — Váltók	991215	Capital din emisiunea III de 100000 C. incurs — Alap-tőke 100000 K III-ik kibocsátásból befolyva	54920
Imprumuturi hipotecare — Jelz. kölcsönök	314011	Fondul de rezervă — Tartalék alap	116501
Obligațiuni cu caventași — Kötvény kölcsönök	1508	Fondul separat de asig. — Külön biztosítási alap	248300
Casa inst. și alte realități — Int. ház és más ingatl.	47611 76	Fondul de penziune — Nyugdíjalap	617045
Acțiuni — Részvények	7900	Fondul cultural — Közművelődési alap	6962
Mobilier după amortizare — Felszerelés a törl. után	700	Fondul de zidire — Építési alap	218
Interese de reescompt transitoare — Átmeneti visszaleszámítási kamatok	1672	Depozite spre fructificare — Betétek	784771
Poziții transitoare — Átmeneti tételek	2185 59	Reescompt — Visszleszámítás	135000
		Dividendă neridicată — Felnemvelt osztalék	90
		Interese transitoare — Átmeneti kamatok	333287
		Diverse conturi creditoare — Különböző hitelező számlák	106742
		Profit net: — Tisztanyeremény:	
		transpus de pe anul 1912 — áthozat 1912 évről K 2716	
		de pe anul 1913 — 1913 évre 52522 11	55238 11
	1384244 99		1384244 99

Spese — Kiadások   Contul de Profit și Perderi — Nyeresemény- és veszteség számla   Venite — Bevételek

Interese: — Kamatok:		Interese — Kamatok:	
Pentru depozite spre fruct. — Betétek után K	44312 73	Dela cambii escontate — Lesz. váltóktól	128380 07
„ fondul de pens. — Nyugdíjalap után	3503 14	Dela impr. hipotecare — Jelz. kölcsönöktől	16208 47
„ reescompt — Visszl. után	13140 65	Dela oblig. cu caventași — Kötv. kölcsönöktől	79 84
„ emisiunea III-a — III-ik kibocs. után	740 60	Dela acțiuni — Részvényektől	303 20
Contribuțiuni: — Adók:		Chiria casei Institutului și arînda realităților — Intézeti házbér és ingatlanok hasznóbére	2700
Directă și com. — Egyenes és községi	9076 82	Venit transpus de pe anul 1912 — Nyereseményáthozat 1912 évről	2716
10% după int. de dep. — 10% betéti kam. után	4431 27		
Spese: — Költségek:			
Salare — Fizetések	14045 78		
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	910		
Chiria — Házbér	700		
Imprimate, registre, porto și diverse — Nyomatvány, könyv, postabér és különbözők	4113 22		
Amortizare din mobilier — Törl. a felszerelésből	175 26		
Profit net: — Tiszta nyeresemény:			
transpus de pe anul 1912 — áthozat 1912 évről	2716		
de pe anul 1913 — 1913 évre	52522 11		
	150387 58		150387 58

I. Fulea m. p.

director-executiv — vezérigazgató.

Din ședința direcțiunii ținută la 22 Ianuarie 1914. — Az igazgatóságnak 1914. január hó 22-én tartott üléséből.

MEMBRII DIRECȚIUNEI — IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

N. Florescu m. p.
președinte — elnök.

I. Cirlea m. p.

St. Crișan m. p.

T. Lobonțiu m. p.

Ion Teculescu m. p.

V. Vlad m. p.

S'a revăzut și s'a aflat în consonanță cu cărțile duse în deplină ordine. — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvek összhangzónak találtatott.

Alba-Iulia, la 23 Ianuarie 1914 — Gyulafelhérvár, 1914. január hó 23-án.

MEMBRII COMISIUNEI DE SUPRAVEGHIERE — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK:

Constantin de Colbazi m. p.
președinte — elnök.

Florian Rusan m. p.

Aurel Cirlea m. p.

Nicola Cado m. p.

Doroteiu Cinbulea m. p.

„MATCA”

Institut de credit și economii societate pe acții în CEBEA.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „MATCA”, sunt invitați prin aceasta la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în biroul institutului în 28 Februarie st. n. la 1 oră p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutați.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere pe anul expirat 1913 și aprobarea bilanțului.
4. Decidere asupra propunerii direcțiunii cu privire la împărțirea profitului curat.
5. Darea absolutorului direcțiunii și a comitetului de supraveghere pe 1913.
6. Fixarea marcelor de prezență pe 1914, pentru membrii direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
7. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune pe un period de 3 ani.
8. Alegerea comitetului de supraveghere pe un period de 3 ani.
9. Modificarea § 54 din statute.

Acționarii au a-și prezenta acțiunile conform §-ului 20 din statute. Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutori, curanți prin curatorii lor, societățile prin reprezentanții lor legali.

Cebea, la 10 Februarie 1914.

DIRECȚIUNEA.

Activa — Vagyon	Contul Bilant — Mérleg-számla	Pasiva — Teher	
Cassa — Pénztár	9180 22	Capital societar — Részvénytőke	84000 —
Bon la inst. „Victoria” — Victoria takaréknál	5100 —	Fond de rezervă — Tartalékalap	15745 60
Cambii — Váltók	88201 —	Depuneri — Betétek	95395 88
cu acop. hip. — Jelz. biz. váltók	366100 —	Reescompt — Visszleszámitolás	275746 —
Obligațiuni — Kötvénykölsönök	2440 —	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	492 —
Imobilități — Ingatlanok	3480 89	Int. anticipate — Előre vett kamatok	7300 —
Mașini agricole și Motor — Mezőgazdasági- gépek és Motor	3111 71	Profit curat — Tiszta nyereség	14056 63
Debitori dela Conzum — Tartozó számlák áruraktártól	5340 69		
Mobiliar — Felszerelés	1500 —		
Div. debit. — Különféle tartozó számlák	2946 60		
Int. transit. de reesc. — Átmeneti visszl. kam.	5335 —		
	492736 11		492736 11

Debit — Tartozik	Contul Perdere și Profit — Veszteség- és nyereség számla	Credit — Követel	
Interese de dep. — Betét kamat	5444 45	Venit transpus — Áthozott nyereség	1008 30
Int. de reescompt — Visszl. kamat	26923 31	Interese de împrumut — Kölcsön kamatok	40068 86
Salar la institut și Conzum — Fizetések in- tézet és áruraktárnál	5186 58	Provizie — Jutalékok	12816 06
Spese, porto, tipărituri — Irodai, posta és nyomtatv. költségek	908 03	Venit dela marfă și mașini agricole — Be- vétel áru- és mgazd. gépek	2814 46
Dare — Adó	2837 84		
Dare după interese de dep. — Betét kamat adó	544 44		
Amort. din mobilier — Leírás felszerelésből	176 —		
Marce de prezență — Jelenléti díjak	630 —		
Profit curat — Tiszta nyereség	14056 63		
	56707 68		56707 68

Cebea (Czebe), la 31 Decembrie 1913.

Pentru contabilitate. — Könyvelésért: Ioan Indrețu m. p.

dir. exec. subst. — őszérig. helyettes.

Directiunea. — Igazgatóság:

Ioan Tleu m. p., preș. — elnök.

Nicolau Matetu m. p.

Marcu Hutlu m. p.

Lasar Pirva m. p.

Alexandru Florea m. p.

Aurel Barna m. p.

Petru Stanciu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere revăzând conturile prezente le-am aflat în deplină regulă și în conformitate cu registrele institutului. — Alocirot felügyelőbizottság jelen számlákat megvizsgálván, teljes rendben és a szabályszerűen vezetett könyvekkel megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Cebea, la 11 Februarie 1914.

Comitetul de supraveghere. — A felügyelőbizottság.

Ioan Mihaj m. p., preș. — elnök.

Pavel Lasaru m. p.

Nicolae Becea m. p.

Emil Negruț m. p.

Athanastu Brana m. p.

„SOMEȘANA”

Institut de credit și economii societate pe acțiuni în DEJ.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SOMEȘANA” societate pe acții în Dej sunt invitați în sensul §-lui 16 din statute la a

XXIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 2 Martie n. 1914 la 10 ore a. m. în localitatea institutului.

OBIECȚELE:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor doi notari, doi verificători și doi scrutinători.
  2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1913.
  3. Aprobarea bilanțului și distribuirea profitului curat.
  4. Decidere asupra absolvirii direcțiunii și a comitetului de supraveghiere dela răspundibilitate pentru gestiunea anului 1913.
  5. Satorirea marcelor de prezență pentru membrii din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.
  6. Alegerea în direcțiune alor 2 membri pe un period de patru ani.
- Dej, la 1 Februarie 1914.

DIRECȚIUNEA

Active

Contul Bilanț încheiat cu 31 Decembrie 1913.

Passiv

Casa în numărar	16574.21	Capital societar	400000
„ de păstrare postală	173.39	Fond de rezervă	218484.00
Cambii escomptate	861719.00	„ special de rezervă	730.00
„ cu acoperire hipotecară	1080210.00	„ de penziuni	58960.00
Împrumuturi hipotecare	1057395.00	Depuneri spre fructificare	1530113.00
„ pe obligațiuni cu caventați	755.00	Depozite	11098.00
„ pe efecte	17331.00	Reescompt	452662.00
Bon în Giro-conto la Banca Austro Ungară	1599.45	Diverse conturi creditoare	465785.00
Efecte	92934.00	Efecte lombardate	10000.00
Casele institutului și realități de vânzare	103952.66	Dividendă neridicată	1040.00
Mobilier	3500.00	Dare transitoare	4676.00
Diversi debitori	10232.01	Interese anticipate pro 1914	52380.00
		Profit transpus din 1912	1962.32
		Profit curat	48471.13
			50433.45
	3246375.72		3246375.72

Debit

Contul Profit și Pierdere

Credit

Interese după depuneri	91440.26	Profit transpus	1962.32
„ „ reescompt	69729.36	Interese dela cambii escomptate	183524.70
„ „ fonduri	12337.64	„ împrum. hipotecari	70959.06
Spese curente și porto postal	7485.98	„ împrumuturi pe obli-	
salare și bani de cvartir	30664.74	gații cu caventați	36.36
salariile direcțiunii și a comitetului	3650.00	„ împrumuturi pe efecte	1187.69
marce de prezență	950.00	„ efecte	4655.35
Dare: erarială, com. și după realități	10455.79	Arindă și chirie	
după depuneri	9144.03	Proviziuni	27770.00
Amortizări din casele institutului	2591.92	Taxe de intabulări și transcrieri	634.00
din mobilier	334.42		
Perdere de curs la efecte			
Scopuri culturale și de binefacere			
Profit transpus din 1912	1962.32		
Profit curat	48471.13		
	50433.45		
	292933.37		292933.37

Dej, la 31 Decembrie 1913.

Augustin Pinteș m. p.
șef contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Georgiu m. p. Dr. T. Mihali m. p. T. Hermann m. p. G. Gradovicu m. p. Dr. Kerekes m. p. Dr. Barbul m. p. Ilariu Boros m. p.
președinte. director executiv v. președinte.

Am examinat conturile de mai sus, pe cari le-am aflat în ordine și ezacte întru toate.

Dej, la 1 Februarie 1914.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Iosif Lissal m. p.

Dr. G. Tripon m. p.

Dr. A. Popu, m. p.

M. Pop m. p.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.